

Bexta etas mundi

Anno mundi. 5483.

Anno xpi. 284.

Marcellinus papa natione romanus patre pieto diocletiani et maximiana in temporibus fuit post gatum pontifex: hic sexto pontificatus anno in diocletiani persecutione seivente a carnificibus captus: ad sacrificia gentium ductus: cum minis instarent carnifices ut thura deus exhiberet: metu perterritus deos alienos adoravit. quo facto haud multo post in se reuersus habito scilicet centum et lxxx episcoporum in sinuessa urbe campanie: eo et marcellinus squalidus et puluerulentus ac cilicio indutus proficiscitur: petitque ut sibi pro incostantia debita pena tribuatur: qui eum danaret in tanto concilio nemo unquam inuentus est. Cum dicerent omnes: ea ferme ratione petrum peccasse. ac flendo peccati penam luisse. Rediit romam marcellinus. iratus diocletianum adiit hominesque increpat quod se impulerit deus gentium imolare. Ducit ad martirium diocletiani iussu marcellinus cum claudio: cyrino antonino christifidelibus. Intereundum vero marcellum presbiterus admonet ne diocletiani precepti obtemperet in rebus maxime ad fidem pertinentibus: neue corpus suum sepulture traderet quod dixerat ob negatum saluatore se id nequaquam mereri horum aut simul intereptorum corpora diocletiani iussu ad dies. vi. et xxx. insepulta iacuerunt via publica. unde petri apostoli iussu quod marcello in somnis apparuit via salaria cimiterio

priscille sepeliunt sexto kal. maias. sedit autem annis. ix. menses. ij. diebus. xvi. Vacat tum sedes dies quinq; et viginti.

Anno mundi. 5495.

Anno xpi. 294.

Marcellus papa natione romanus patre benedicto ex regione vie late a constantino et galerio usque ad maxentium puenit. Is licet multorum turbis vexatus diuino tamen cultui intentus: constituit ne quis generale concilium celebrare posset sine speciali sedis apostolice auctoritate. Priscilla quae matrona romana eius suasu impulit cimiterium suis sumptibus via salaria construere. titulos quoque et viginti in urbe roma constituit. quasi dioceses ad commoditatem baptismi: et opportunitatem eorum quae ad fidem ex gentibus quotidie veniebant. Consultum iri: et eo modo sepulturis martirum videbat. Annis autem quibus sedes menses sex diebus vno et viginti. Maxentius vero ubi lucina matronam instituisse ecclesiam dei rerum suarum heredem intellexisset. iratus et mulierem relegauit ad tempus. et Marcellum captum impellere minis conatus est. ut et episcopatu se abdicaret. et christianum nomen deponeret. quem ubi contemnere sua precepta vidit. ad custodienda aialia eum misit ubi nec oroes nec ieiunia pretermisit. parochiasque episcopis gubernabat. a clericis liberatus: iterato in stabulum seu cacabulum. Maxentius iratus eum redigit. ubi cum sede et incommode habitaret. pedore et situ mortuus est. Vacat eius morte romana sedes dies. xx.

Eusebius papa natione grecus. pro medico: pontificatum adiit Constantino et Maxentio impantibus. Constituit ne propheta in iudicium suum episcopum vocare presumat. Is dum in papatu viueret crux domini inuenta est quinto nonas maii. hereticos quoque idem pontifex reconciliauit imposita tantummodo manu: Habita autem semel roma sacrorum ordinum mense decembris. cum presbiteros. xij. diaconos tres. episcopos. xij. creasset: roma moritur. et in cimiterio Calixti via appia sepelitur sexto nonas octobris. Sedit autem annis sex. mense vno: diebus tribus. Licet alij hystorici de annis varie sentiant. Vacat tum sedes diem vnum.

Melciades papa natione apher. Maxentij licinij: maximus temporibus fuit. Vir sane scititate et scientia multum insignis. Qui ut erat grauitate preclarus. Constituit ne quis vnquam aliqua suspitione: aut an vera pbatioz condemnaret. Eius quoque institutum fuit. ne die dominico: neque quinta feria ieiunaret. quia hos dies pagani quasi sacros celebrant. Multa quoque in oblationibus faciendis instituit. quod Manicheorum heresis in urbe roma tum maxime inualesebat. His autem pro actis maximini iussu martyrio coronatur. idem fatum subiere: et petrus Alexandrinus episcopus et Lucianus anthiocenus presbyter romanus. Alijque complures episcopi et sacerdotes. Sepultus est autem Melciades via appia calixti crypta. quarto ydus decembris. Sedit annis quatuor menses septem. diebus. ix. Vacat tum sedes dies xvij.

Linea Būmōꝝ pontificum Marcellinus

Marcellus

Eusebius

Melciades

Constantius et Galerius abdicantibus se ab imperio diocleciano et maximiano usque et Galerius augusti creati sunt: Divisusque est inter eos ita romanus orbis. Nam Galerius illiricum Asia et orientes sortitus est. Constantius vero singulari moderatioe usus. Gallia tantum et hispania contentus fuit. Licet et ei Italia sorte obtraheretur. Constantius enim contentus dignitate augusti Italiae atque Africae administratione sollicitudinem recusavit. Vir egregius et prestantissime civilitatis: divitiis privatus ac privatis haberi. quam intra unum claustrum reservari. Adeo autem cultus modici ut cum feriatis diebus se cum amicis numerosioribus esset epulandum. privatorum et argenteo hostiati petito triclinia sternere. Hic non modo amabilis. sed etiam venerabilis gallicus fuit. precipue quod diocleciani suspectam prudentiam. et Maximiani sanguinariam temeritatem imperio eius evaserat. Fuit autem Constantius hic Claudii secundi ex filia nepos. quem ut Dioclecianus imperator vna cum Galerio sibi affinitate et benivolentia coniungeret Theodoram Maximiani puignam et uxorem dedit. Ex qua postquam sex filios suscepisset eam repudiavit: quam repudiata Helenam anglorum regis filiam captivam uxorem duxit. Constantius cum humanissime gubernasset. Constantio ex Helena suscepto Honoracio in Britannia principatus sui anno tredecimo moritur. Atque in divos summo omnium consensu refertur ob eius mansuetudinem et clementiam.

Galerius vir et probe moratus. et egregius in re militari. Cum Italia quoque sine mente constantio administrationi sue accessisse sentiret. Caesares duos creavit videlicet Maximianum quem orienti praefecit. Et Severum cui Italiae dedit. Ipse illirico comoratus est. Retinuit enim illiricum. quod ea barbaros hostes populi romani iter facituros sentiebat. Maximianus autem herculius spe recuperandi imperii ad spem erectus resumendi fastigii quod inuitus amiserat romam advolavit ex solitudine lucantiae. quam sedem privatus elegerat in agris amenissimis consensescens. Dioclecianus quoque etiam per litteras adhortatus est. ut depositam resumeret potestatem quas ille irritas habuerat. Contra hos motus missus a Galerio Severus romam cum exercitu venit. dum urbem romanam obsidet fraude militum. qui cum Maxentio sentiebant circumvenire: fugiens. de numerum ravennae occidit. Paulum etiam abfuit. quoniam Maximianus pater militum benivolentiam pollicitatoribus et largitione querens a filio Maxentio occideret. Is autem in Gallias ad Constantinum genuerit. profectus. dolo composito tanquam a filio esset expulsus molens autem Constantinum reperta occasione interficere. qui in Gallijs et militum et privatorum iam favore regnabat. Cesis fractis atque alamanis captisque eorum regibus. de tecto per Faustam eius filiam dolo quem res omnem marito aperit: fugiens. ac massilie herculeus profugit. ibique oppellus suorum scelestas penas tandem luit: vel seipsum (ut quidam volunt desperatis rebus) interfecit: a Galerio autem licinius imptor factus mors Galerius comestum secuta est.

Licinius imperator factus est. ex Bacia oriundus a Galerio in partem imperii receptus propter eius in re militari prestantiam: notusque Galerio antiqua consuetudine. Et in bello quod adversus Marcellum gesserat laboribus strenuus et officijs acceptus Constantinus tamen vir ingens principatus totius orbis affectus. Licinio bellum intulit. quoniam necessitudo illi et affinitas cum eo esset. Nam soror eius Constantia nupta Licinio erat. Ac primo eius in panonia. secundo in geti apparatu bellum apud Cibalias instructum repente oppellit. omnique dardania mesia macedonia potius innumerosas provincias occupavit. Varia deinceps inter eos bella et pax reconciliata ruptaque est. postremo licinius navali et terrestri proelio victus apud nicomedia se dedit. et contra religiosum sacramentum Thessalonice procius occisus est. Hic licinius annus domitiani onis fere prope quinquagesimus vite prime sexagesimus occidit. avaricie cupidie omnium pessimus. neque aliena luxu venero. Asper admodum aut mediocriter impaciens. infestus literis quas propter insciam immodicam virus ac pestes publicam nominabat precipue forenses industria. Agaribus plane et rusticatibus. quod ab eo genere ortus alitissimusque erat satis utilis ac milicie custos. ad vetera instituta severissimus. Spadonum et aulicorum omnium vehemens dominator. tineas soricesque pallacij eos appellans.

Maxentius (cum Constantius mortuus Constantinus filius eius in Britannia creatus est imperator. et in locus prius exoptatissimus moderator accessit) Rome augustus nuncupatus est: Rome enim proxiama excitato tumultu Maxentius herculij filius. qui baud procul ab urbe in villa publica morabatur augustus nuncupatus est. Vir sane ferissimus et christianorum acerrimus persecutor. licet tamen amator. inter cetera sue crudelitatis opera magica arte plurimum delectabatur. Quinto tamen Constantinus imperij sui anno bellum adversus Maxentium civile commovit. Copias eius multis proliis fudit ipsum postremo Rome adversus nobiles omnibus exitibus sevientem apud pontem milvium vicit. Italiaque est potius. ut dicitur pro dolore suorum fraudum oblitus pontem ad decipiendum hostes structus decipulis transit. cum magna parte suorum satellitum submergitur.

Linea Imperatorum

Constantius

Galerius

Severus Maximianus

Licinius

Maxentius

Bexta etas mundi

Hij prescripti impatores Cum constantinū videbāt apud omnes magno esse in p̄cio xp̄ianis aliq̄ tēpe parcebant. Maxentius tñ milites clanculū mittebat qui obuiū queq; cederēt. Arte quoq; magica delectatus: graudas maxie vero xp̄ianas funestis sacris adhibitas scidebat infantū causa: quoz cineribus in magia vtebat. ut ostenderet tyrānidē seruari etiā p̄ nephas posse. Simili vesania z crudelitate. Maximianus quoq; in oriēte vtebat. Qui magoz mḡris z malaz arcū doctorib; p̄mia etiā decernebat. augurijs. diuinationib; fidē prestās. Scenoz ceteris in xp̄ianos hec oīa cōtemnētes est habitus. Vetera aut delubra renouari ac more veterū sacra dñs exhiberi iubet. Is vero Maximianus diuina vltione inflatis. subito visceribus. supperatisq; intestinis ita distendit. vt inter se z putridū cadauer nil interesset: scatētibus vndiq; vermib; z tabo serpēte. tanto pedore vt sustineri fetoz nō posset. grauissimis tandē morbis diuicius cruciatus. viuēdi finē tandē fecit. homo seuus ac varius. nūc em̄ in xp̄ianos. nūc p̄ xp̄ianis agebat. hoc volebant eius merita. Cū loco maximiani a Galerio quoq; maximin; in oriēte cōstitutus cesar vir cruentissim; consimili crudelitate ea in regione cōtra xp̄ianos vtebat. p̄pter quā multi enecabant. Unde z multi ex superioribus martiribus coronati martirio fuerūt. Aliquos quoq; q̄ in precedenti p̄secutiōe z nunc seuiente passi sunt subiungemus.

Cristina

Cristina virgo celeberrima sub p̄dicta p̄secutiōe maximiani in Tyro passa ē. Hec nobilissimis orta parētibus. cū pulcherrima esset a pl̄ibus in cōiugiū petere. parētes in turri posuerūt. vt dñs culturā virgo psolueret. A spū aut scō edocta ydola abhorrebat. que cū intellexit. cū minis eā auertere nō posset. Iussit eā expoliari z a duodeci viris cedi. dein in carcerē mitti. z postea vngulis radi z mēbra ei; tenera dirūpi. Cristina aut de carnib; suis accipiēs in vultū patris p̄iecit dicēs. Accipe tyrāne z carnē a te genitā comede. Frat; p̄ eā in rotā imposuit z ignē z oleū supposuit. sed flāma exiliēs mille quigētos occidit q̄ p̄ magicis artibus ascribebat. p̄cepit vt grādi lapide ad collū ei; ligato in mare nocte p̄cipitare. Quā angeli assūmūt z xp̄s eā baptizauit z reducta fuit in terra. Tandē post varia tormēta z mamillaz abscisione. Julian; sagittas i cor ei; duas z vnā in lat; direxit. Sicq; cū palma martyrii ad celū gl̄iosa ascendit. Menna miles

Menna miles egiptius nobilissimis ort; natalib; p̄ bec tpa i Scythia metropoli phrigie salutarie passus est. Nā postq; hic celesti regi in heremo secreta cōuersatiōe studuit militare. ad publicū p̄cedens: se xp̄ianū esse libera voce declarauit. Qd̄ audiēs pyrzh; dux misit eū apprehēdi z suis aspectib; p̄sentari. Cui dixit sacrificia dñs z omnia que p̄ ignoratiā gessisti ignoscenē tibi. q̄ cū obtemperare nollet. eo iubēte tam diu neruis z diris cruciatibus cesus est. donec platee locus sanguine ip̄ius fedaretur. Deinde in eculeo leuat; lapadibus adurit. Deinde deposit; ligatis manib; z pedibus p̄ sudēs ferreas trahi p̄cepit. Qui oibus in rebus z cruciatib; vsq; ad finē in laude z p̄fessione oipotētis dei immobilis pmāsit. Veniq; data sentētia gladio aniaduerti iussus fuit. Cui; corpus cū igni traditū fuisset e medio a xp̄ianis furti ereptū mūdīs lintheamib; debita veneratione in cimiterio. s. ydus nouēbris cōditus est. Postea in cōstātinopoli translātū digno honore veneratū fuit.

Victor

Julianus

Julianus quidā genere antiochēsis. vir xp̄ianissimus. Apud romanā urbē in hac p̄secutiōe p̄fata crudelissime passus est. cū Basilissa virgine hoz duoz mire legunt; passiones. cū quib; fuit venerabilis multitudo sacerdotū. et ministroz eccle xp̄i. q̄ p̄pter imanitatem p̄secutiōis ad eos cōfugerat: cōcremata est. Post quos etiā Antoni; p̄sbiter et Anastasius z celsus puer vna cū matre z ali; cōplurimi qui oēs. s. ydus ianuarij mortē ptulere.

Saturninus

Victor mediolanēsis cuius a p̄mēua etate xp̄ianus his temporib; cū in castris Maximini augusti milicie d̄seruiret. ad ip̄m tanq; xp̄ianus p̄ducit. Et cū compelleret; ydolis imolare. cōstanti aio recusauit. p̄pter qd̄ grauitere cedi iussus est: Et cū deo p̄tegente doloris expers efficeret. pl̄bo buliēti pfundit. et cuz nil etiā ex hoc penit; ledere; iubente Maximiano octauo yd; may capite cesus est.

Susanna

Saturninusq; p̄sbyter z Sisinius diacon; rome cōp̄bensī in carcere diu marcerant. Inde; exhibiti ob cristi confessionē a p̄fecto vrbis in eculeo leuant;. z ibides; neruis attractant; ac fustibus scorpiōibusq; grauissime cedunt. nouissime cū adhuc supuiuerēt gladio trūcati sunt. Quoz corpa vta salaria sepulta fuerunt.

Susanna virgo sanctissima natione dalmatea nobilissimis orta natalibus. Cayq; pape neptis sub hac p̄secutiōe Rome. s. ydus augusti capitis ob truncatione martirium compleuit.

Catherina

Catherina p̄clarissima v̄go egyptiaca bis t̄pib⁹ floruisse ⁊ martyriū ptulit. **A**se ei⁹ tradit historia: post imperium diocleciani sub maxentio filio maximiani herculij. hec sc̄tissima virgo generoso sanguine orta. cui⁹ pater noie costus in v̄be alexandria rex fuit. a quo ⁊ si i iuuenili etate p̄re rege a quo magnū p̄monitū accepit orbata fuit: nō t̄n inter diuiciarū delicias ocio ⁊ molliciei feminee dedita sed tanta rez peritaz sc̄ia predita legi⁹ vt mirabile visum sit in tam tenera etate qd̄ certamen disputationis suscepit. hec diuinitissima virgo ab heremita de x̄po edocta ac sp̄osa ei⁹ affecta in paterna domo apud alexandriā existens seruēte ad huc diocleciani p̄secutione ⁊ maxentio cesare ibidē existente cū quosdā xp̄ianos uolentes metu mortis p̄sperisset: ad p̄phana sacrificia impelli. etatis q̄s. xvij. ānoꝝ ad p̄spectū maxencij audēter accessit. arguēs eū de vana cultura deoz ⁊ eū de crudelitate duri⁹ increpauit. **I**ussit eā ad pallatiū duci ⁊ oī diligētia custodiri. **E**xpleto sacrificio post longā cōcertationē cū de ei⁹ eloquētia ac sapia miraret. quiquaginta p̄hos vocauit qui ab eo victi ⁊ in fide cōfirmati eos oratores cōburi precepit. **I**ussitq; eā in obscurū carcerē recludi p̄ dies duodecim fame cruciari. **C**ui angelus dñi apparēs ait. **C**ōstāter age grata deo puella: qz tecū est dñs: p̄ te multi cōuersi ad xp̄m cū palma martyrij introibūt. porphiriū deinde maxencij necessariū cū ducētis militib⁹ ac ipsi⁹ cesaris vxore atq; alios v̄triusq; sexus doctrinis iugo xp̄i subdidit: ⁊ ad celestia regna p̄ martyriū p̄misit. **I**nde rotaz gladijs attonita: tēpestas subito p̄fregit: ac plures lesit. **T**andē obtruncatione capitis martyrij coronā adeptā est. in loco passionis orauit vt oēs auxiliū sentiāt q̄ mēoriā passionis ei⁹ fecerunt. **R**ecollata lac e corpe eius emanauit. **C**uius quidē sanctissimū corpus angeli rapiētes ad montē synai distantē p̄. xx. dietas detulerunt: diuinis obsequijs honorifice sepelierunt. **P**assa circa annos dñi. ccc. cuius natale celebrat. 8. kal. decembris.

Sophronia quoq; a maxentio sepius de stupro appellata: cum diuinitus vitare periculum non posset: seipsam interfecit. **L**ucretiam imitata.

Arnobij ⁊ alij

Arnobius african⁹ clarissim⁹ p̄hs ⁊ orator disertissim⁹ **L**actantiū firmiani p̄ceptor his t̄pibus (lz valde senex) etiā in precio magno habitus fuit qui cū apud affricā rhetoricā florētissime docuisset etiā aduersus gentes cōplurima edidit volumina. **L**ucianus quoq; eloquētissim⁹ vir ⁊ nicomediensis ecclie p̄sbyter p̄ hoc temp⁹ cū nōnullos breues de fide edidisset libellos: ⁊ ad diuersos epl̄as multas. ac etiā in sacraz l̄raruz studio multū laborasset in belinopoli bythiniē v̄be. p̄ x̄po martyriū cōstanti ptulit aīo. **J**acobus item cognomēto sap̄ piēs nisibine persarū v̄bis ep̄s: multa p̄ hec t̄pa composuit. que vigintisex voluminibus comprehendunt videlz de fide cōtra hereticos: de gentiū p̄uersione de regno persarū ⁊ de p̄secutione xp̄ianoz. **O**biit deniq; (hieronymo teste) cōstantij principis tandem temporibus.

Lactantius

Lactantiū insup firmianū p̄hm ⁊ oratorē eminētissimū arnobij predicti p̄bi discipulū hūsdē t̄pibus floruisse ⁊ magni p̄cij ⁊ noīs fuisse cōstat: eo qz cū nichomēdie rhetoricā doceret: a diocletiano augusto p̄pter virtutes ac sc̄ie magnitudinē vocat⁹ cur flauio grāmatico romā deuenit: vbi cū p̄ aliqd̄ tēpus docuisset tandē ob discipuloꝝ penuriā in extremā paupertatē deuenit. **Q**uāobzē ad scribēdū ⁊ cōponēdū libros se cōtulit. in qua qdē re etiā multū valuit. **I**psē em̄ secūsus post ciceronis t̄pa ea in disciplina habebat. **D**emū in extrema senectute p̄stitut⁹ cesaris cr̄spi filij cōstantini p̄ceptor i gallia datus est. **P**erfecit autē opa de diuinis institutionib⁹ aduersus gentes. **D**e ira dei ⁊ formatione hoīs. ad demetriū auditorē suū. ad probum epl̄is. ad asclepiad. de p̄secutione. **S**imposiū dū esset adolescēs. etiā ode pericū de affrica vsq; nicomēdiā exametris versib⁹ ⁊ alia laude digna.

Eusebius ep̄s

Eusebi⁹ cesaree palestine ep̄s q̄ ob p̄phili martyrii amicitia p̄mphili nomē accepit. eo qz cū eo dē p̄mphilo diuine bibliothecae inuestigator diligētissim⁹ extiterit: vir quidem memoratu dignissim⁹ p̄ hec t̄pa tuz multaz rerum pericia tuz ingenio mirabili ⁊ apud gentes ⁊ apud xp̄ianos inter p̄hos p̄cipuus ⁊ nobilissim⁹ habitus est. hic cū aliqn̄ arriana heresi laborasset ad nicenā synodū accedēs sp̄sancto inspirat⁹ patruz sn̄iam secut⁹ est. ac deinceps vsq; ad mortē sanctissime cuz orthodoxa fide vixit. fuit autē i diuinis scripturis studiosissim⁹. ac bibliothecae diuine cuz p̄philo martyre diligētissim⁹ inuestigator. multa eisdē t̄pibus scripsit: maxie vero libros euāgelice p̄paratiōis: eccl̄iastice historie i porphiriū xp̄ianoz hostē acerrimū. **A**pologias item sex. p̄ origine cōposuit. **D**e vita p̄mphili martyrii a quo ob amorē cognomentuz accepit libros tres. **I**tes cōmentarios eruditissimos in centuz ⁊ q̄nq; ginta psalmos. **P**reterea vt legi⁹ oīm p̄nunciarū cuz multos setoz martyruz passionē ⁊ cōfessorū vitā ac virginum cognouisset. viginti libros de eisdem sanctis scriptauit. hoc ideo: ⁊ p̄cipue euāgelicā preparationem. cum apud gentes p̄cipuus haberetur paternā deozum religionem ob veritatis amorē cōtempnit. **S**cripsit quoq; cronicoz historia a primo anno abrahe vsq; ad annum dñi. ccc. quam diuus hieronymus p̄secutus est. **F**uit deniq; eusebius hic post conuersionē cōstāntini magni eidem quoad vixit multa benignolentia coniunctus.

Bexta etas mūdi

¶ Anno mundi. 5513.

¶ Anno christi. 314.

Silvester papa natione romanus patre ruffino post melciadē pontificē cō-
stātini tēpib⁹ fuit. anno ab vrbe cōdita millesimo nonagesimoprīmo vir
vitiq; diuin⁹: aspectu scz angelicus: sermone nitidus: corpe decorus. ope sanct⁹
psilio magnus et maturus fide catholicus: spe patiētissim⁹ ac oīm caritate dif-
fus. Cui tantā dñs cōtulit grām vt nō modo a xpianis: verū et a gentilibus
mūro coleret affectu. Hic nāq; baptizato constantino et plurib⁹ donatus ac eccle-
sijs pace reddita: multa ad cultū diuinū spectātia constituit. primo vt chrisma
ab epō tm cōsecraret. vt epī baptizatū signaret. ppter hereticā sua sionē. vt ba-
ptizatū chrisimate liniat psbyter occasione mortis. addit p̄terea. laicus clericū
in iudiciū ne vocet. Clericus causas i curia ne agat. nec an iudicē secularē cau-
sam dicat. Presbyter celebraturus neq; serico neq; panno tincto utat: s̄ lineo
equidē albo. Sic i albis celebrandū esse dicebat queadmodū i linea syndone
et alba xpī corp⁹ sepultū fuit. Grad⁹ q̄s in ordinib⁹ ecclīasticis p̄stituit vt vnus
quisq; vno tm ordine p̄tentus sit. et vnus solū vxoris vir. Hic aut sanctissim⁹
pōtifex cū floruerit miraculis inter cetera sua memorāda fert romanā urbem
a draconis pestilentia liberasse. Demū vbi ex sacris ordinibus septies mense
decembri habitis presbyteros duos et xl. diaconos sex et xxx. epōs quinq; et
lx. creasset. morit⁹ ac sepelit⁹ in cimiterio priscille via fallaria tercio ab vrbe mi-
liario pridie kal. Januarij. Sedit aut annos tres et xx. mēses decem. dies vn-
decim. Vacat tum sedes dies. xv.

¶ Anno mundi. 5535.

¶ Anno christi. 334.

Marcus papa natione romanus patre prisco post silvestrū cōstātini tēpib⁹
fuit: vir bon⁹ et xpiane religionis amator qui pōtificatu suscepto ad cu-
rā xpiane religionis couersus instituit vt ep̄s hostiensis a quo roman⁹ cōse-
cratur pallio uteret. voluit p̄terea dieb⁹ solēnib⁹ statim post euāgelium simbolū a
clero et populo magna voce decantari. et eo modo quo fuerat in niceno cōcilio
declaratū. Quas itē ecclesias rome cōdidit vnā via ardeatina in qua et sepult⁹
est. Alterā i vrbe roma ad palatinas q̄s qdē cōstātini mūerib⁹ exornauit et auxit
Is posteaq; ex sacris ordinib⁹ bis mēse decembri habitis diaconos psbros et
epōs creasset. morit⁹ ac sepelit⁹ in cimiterio balbina via ardeatina: tercio nōs
octob. sedit aut annis duob⁹: mētib⁹ octo: dieb⁹. xx. Vacat tuz sedes dies. xx.

¶ Anno mundi. 5535.

¶ Anno christi. 336.

Julius papa natione roman⁹ patre rustico tēpib⁹ cōstātini fuit mirande sc̄ti-
tatis vir et doctrine. Is arriana inualescēte pfidta: multis incōmodis ve-
rat⁹ a cōstante cōstātini filio exilio dānatus. In tanta aut reruz p̄turbatione
tandē post menses decē romā ab exilio redijt nec destitit oriētales epōs repre-
hendere maxime vō arrianos q̄ in iussu romani pontificis anthiochie cōciliū
indixerāt: cū id sine eius auctoritate fieri nō posset. Onussis his cōtentiomb⁹
duas basilicas edificauit vnā iuxta forō romanū. aliā in transiberina regione
Tria item cimiteria extruxit: vnū via flāminea: aliud via aurelia: tertium via
portuēsi. Cōstituit p̄terea ne sacerdos alibi q̄ apud iudicē ecclīasticū diceret:
Voluit itē vt qui iudicē haberet suspectū romanā sedē posset appellare. et vt
oīa ad ecclīam p̄tinētia p̄ notariū aut p̄ primiceriū notariorū p̄scriberent. hos
hodie (vt arbitroz) p̄thonotarios vocam⁹. Julij vō cū ex sacris ordinib⁹ ter-
mēse decembri i vrbe habitis psbros. xvij. diaconos tres: epōs nouē creasset.
morit⁹ ac sepelit⁹ via aurelia in cimiterio calopodij ab vrbe roma miliario ter-
cio. pridie ydus augusti. Sedit annos. xv. menses duos: dies sex. Vacat tuz
sedes dies quinq; et viginti.

¶ Anno mundi. 5543.

¶ Anno xpī. 344.

Liberius papa natione roman⁹: patre augusto cōstāntij et cōstātis tēpib⁹
fuit. hui⁹ tēpē cōcilio apud mediolanū habito oēs qui athanasio fauebāt
in exiliū pellunt. P̄terea vō cū in synodo ariminēsi oriētales sacerdotes cal-
lidi hoīes et acuti occidentales simplices et imperitos argumentis ac fallacijs
cōuincerent quā disputationē p̄mittim⁹ xp̄m em̄ cū p̄re homouision esse ne-
gabāt. hoc aut qz primū liberij pōtifex aperte impugnabat qd̄q; etiā athana-
siū iubente imperatore damnare volebat: in exiliū ab arrianis pellit. atq; ita
tri enio ab vrbe abfuit. At vō sacerdotes congregata synodo in liberij locum
felice psbyterū virū optimū pontificē crearūt. qui statim octo et xl. epōz cōue-
tu duos psbteros vsaciū et valentē ab ecclīa sepeparunt. Inde rogatu et p̄re-
cibus eorūdem constantius liberij ab exilio reuocat et pulso felice liberij introduxit. Pōtifex aut tamen-
cū arrianis sentiebat ecclesias dei. q̄ diligenter exornauit maxime sepulchrū sancti agnetis: et basilicā quas
de noīe suo fecit apud macellū lidie. Deniq; cū sacros ordines bis celebrasset rome morit⁹ ac sepelit⁹ via sa-
laria i cimiterio priscille. ix. kal. maij: Sedit ānos sex: fm alios. xvj. men. iij. dies. 4. vacat sedes dies sex

Linea summorū pontificum

Silvester

Marcus

Julius

Liberius

Constantin⁹ magnus. ex obscuriori mrimonio fili⁹ Cōstancij augusti in Brittānia creat⁹ est impator. Cū res publica a quattuor impatoribus tenebat: cōstātino. Maxētio filijs augustoz. Licinio et maximiano nouis hoib⁹. Cōstātino tñ vir ingens: et oia efficere nitēs: que aīo pparasset. sūl principatū toti⁹ orbis affectās. ceteros vt pmissus est vicit. Vir p̄rio imperij tepore optimis p̄cipibus: vltimo medijs coparādus: innumere in eo anī corpūsq; virtutes claruerūt. militaris glie appetētissim⁹: fortia i bellis. p̄spera fuit. Mā etiā Gothos post ciuile bellū varie p̄ligauit. Ciuilib⁹ artibus et liberalib⁹ studijs dedit⁹: affectator iusticie et amoris. Anno igif ab vrbe cōdita millesimo nonagesimo p̄rio. dñi vero āno. ccc xxxix. sub hoc p̄cipe xp̄iani a tyrannis ante opp̄si nō nihil respirare icipiūt. Pacē em̄ petētib⁹ libeter dedit. liberalitate et grā oīm sibi beniuolētā compabat: multas leges rogauit. quas dā ex equo et bono supfluas abscidit. seueras niuū emēdauit. Urbē in Bizantijs ruinis de noie suo cōdens: eā rome magnitudine edificioz: parē facere conat⁹: secundā romā vocauit De qua in sequēti folio patebit. vt etiā littere sub equestri ei⁹ statua indicabant Is igif tant⁹ p̄iceps oia circūspiciēs vbi honestate xp̄iane religiōis intellexit. Eā ita cōplex⁹ est vt itur⁹ ad bellū: nō alio q̄ crucis signo vteret: qd sereno celo dus in maxentiū tyrānū copias mouet: et viderat et adorauerat. Astatesq; angelos audierat dicētes. Cōstantine: qd etiā fecit et tyrannos oēs a ceruicib⁹ populi ro. xp̄inozq; oīm depulit. Tantū itaq; principes ac tam humanū nactus siluester: relicto Soracte monte: quo a tyrannis seuentibus relegatus fuerat (vel vt quidā volūt) secesserat romā veniēs: Cōstātinus erga xp̄ianos bene animatū: promptiorē ad optime de eccia dei p̄merendū reddidit. Naz et pōtificib⁹ diadema aureū distincū gēmis cōcedebat. Qd quidem Siluester aspernat⁹ tanq; religiose capiti mīme cōueniēs: phrygia mitra et candida tantūmodo ptent⁹ fuit. A siluestro autē vna cū Crispo filio baptizat. q̄q; aliqui false dicāt eū vsq; ad iordanē distulisse. Bellum tandē aduersus parthos molies qui ias Mesopotamiā fatigabant. vno et trigesimo imperij sui anno: etatis vero sexto et sexagesimo apud Nicomediam in villa publica obiit. Venūcia ta mors ei⁹ etiā p crinitā stellā que inusitate magnitudinis aliquādiu fullit. Eā greci cometam vocant. Atq; inter diuos meruit referri.

Constanti⁹ post morte Cōstantini magni p̄ris cū cōstantino et cōstante fratribus imperiū adept⁹: eoq; tpe res romana sub vno Augusto et trib⁹ cesaribus. qd nūq; als fuit. Is ergo successores filios tres reliquit. atq; vnū fris filium: Vex dalmatic⁹ cesar p̄sprā indole neq; patruo ab similib; q̄ haud multo post facinore militari opprimif. Sinēte poci⁹ Cōstantō patrueli suo quā iubēte Cōstantinū porro bellū fratri inferentē: et apud aquilegiā inconsulti⁹ plium aggressus. Cōstancij duces interemerūt. ita res publica ad duos redacta est.

Constanti⁹ impius aggressus qd aliquādiu strēnuū et iustus fuit. Mox cuz et valitudine improspa et amicis p̄uiozib⁹ vteret: ad graua vicia p̄uersus Cū intollerabilis puicialibus: militibus inuocūdus cēt. faciōe Maxencij occisus est. Obiit haud longe ab hispania in castro cui belene nomē fuit. Anno imperij septio decimo: etat⁹ trigesimo. Diuersa cōstancij fortuna fuit. A persis em̄ multa et graua p̄pessus: sepe captis opidis. obsessis vrbibus: cesis exercitibus nullū ei cōtra Saporē regē perlat. p̄sper bellum fuit. nisi qd apud Singarum haud dubiā victoriā ferocia milituz amisit. Post constantis necē Maxentio italiā affricaz gallias obtinente: etiā illiricuz nouas res habuit. Aetrauione ad impium cōsensu militum electo: quē grandēuū iam et cunctis amabilem diuturnitate et felicitate milicie ad tuēdum Illiricum principē creauerit. virum p̄bum et mox veterē et iocunde ciuilitatis. Sed a cōstātino qui ad vltionē fraterne necis belluz ciuile cōmouerat abrogatū est Aetrauioni imperiū. Rome quoq; tu multus fuit Nepociano cōstātini sorozis fili⁹ p gladiatorum manus imperiuz vindicante: qui seuis exordijs dignum exitum nactus est. Vigesimo enim atq; octauo die a Maxentianis ducibus oppressus penas dedit. nō multo post apd mursam maxentius p̄ligatus est. Oriēti mox cesar est datus gallus: maxentiusq; diuersis plijs victus vim vite sue apud lugdunū attulit imperij anno tercio mēse septimo. Deinde in ciuilibus gestis gallus cesar occisus est vir nā ferox et ad tyrānidē p̄rior si suo iure impare licuisset. Siluanus qz i gallia res nouas molitus an diē trigesimū et ipse extinctus est. Solus i impio romano cōstātius augustus fuit. Mox iulia/ nū cesarē ad gallias misit patruelē suum galli fratē qui ex constantio patris cōstātini fratre natus erat tradita in mrimoniū soroze. cū multa oppida barbari expugnassent qui breui et galloz et germanoz mot⁹ virtute sua compescuit. Constantius inde partibus bellis occupat⁹ in itinere obiit inter ciliciā capadociāq; anno imperij octauo et trigesimo etatis quinto et quadragesimo vir egregie trāquillitatis placidus nūm⁹ et amicis et familiaribus credens.

Linea Impe
ratorū
Constantinus
magnus

Constantius

Constantinus

Constans

Bexta etas mūdi

Constātinopolis imperialis ac famosissima ciuitas: olim bizantiū (vt supra scriptū est) appellata. 2
 cū admodū parua esset: eā postmodū constātinopolim noiarūt. Constātin⁹ em̄ impator cognomi-
 ne magn⁹: dum statuisset imperij sedē ex vrbe roma in orientē trāssere: quo facili⁹ partioꝝ excu-
 rationes cōpesceret. Tradūt aliqui auctores in troadē pfectū: ibi regie vrbis fundamēta tecisse: vbi quon-
 dam agamenon: ceteriq; grecoꝝ principes aduersus priamū fixere tentoria. Sed admonitū in somnis a
 xpo saluatore locū aliū designāte: ceptū opus (cui⁹ diu mansere vestigia) infectū reliquisse. atq; in traciā na-
 uigantē bizantiū petiuisse. Cūq; sibi locū diuinitus ostensum dixisse: mox vrbem ampliāsse: noua menia
 erexisse: sublimes excitasse tures magnificētissimis tuz priuatis: tuz publicis operib⁹ exornasse. Tātūq;
 illi decoris adiecisse: vt altera roma nō imerito dici posset. Scriptores vetusti qui florentē videre: deozum
 poti⁹ in terris habitaculū q̄ impatoris putauere. Nomē vrbi nouā romā impator indidit: sed vicit obsti-
 natio vulgi: vt a cōditore poti⁹ Constātinopolis vocicaret. Quā ei⁹ successores impatores passim tuz pu-
 blicis edib⁹: tuz priuatis ciuū pallacijs 2 quidē supbissimis exornare curarūt. Et adeo vt exteri eo veniē-
 tes vrbis splēdore admirati: nō tam mortaliū q̄ celestū eā domiciliū dixerint. Erant muri vrbis 2 altitu-
 dine 2 crassitudine toto orbe celebres. antemuralia vero opportune cōmunita. Triangularē pene vrbis
 formā fuisse tradūt. Duas partes alluit mare. nec muri desunt: ad ppulsandos nautales impetus idonei
 qd̄ reliquū est ad terras vergens: post alta menia 2 antemuralia. ingēti claudif fossa. Habetq; hec ciuitas
 vndecim portas: dignitatē ipsi⁹ pre se ferētes. quarū noīa hec sunt: aurea: pagea: sancti romani: carthasea
 regia: caligaria: xilina: hacmagona: phara: theodosia: 2 sylaca. Extāt in ea preter cetera magnificētissima
 edificia templū Sophie iustiniani cesaris opus: toto orbe memorabile nougētis quondā sacerdotib⁹ ce-
 lebratū: mirabili ope: p̄ciosa materia cōstructū. Ea deniq; vrbs tanto splēdore insignita fuit vt toti⁹ orien-
 tis columen: 2 vnicū docte grece domiciliū habita fuerit. vbi tria magna cōcilia celebrata fuerūt: videlicet
 sub theodosio seniore: sub agathone papa: 2 sub iustiano principe. Eam cū thurci ppter ei⁹ dignitatem
 diu exosam habuissent. Anno salutis nr̄e. 1093. a belsete quodā eoz principe: cū ingenti thurcoꝝ manu
 obsessam: deinde capta fuit. Inde galli cū venetis p̄ quinq; 2 quinquaginta annos possidere. postea palea
 logoꝝ clarissima familia genuēsū ope a gallis ademit vsq; in annu. 1453. glorioissime possedit. quo an-
¶ Constantinopolis

no Machometes Ottomānus thurcoꝝ impator eā cepit diripuitq;. Sic nobilissima vrbs in manꝝ infide-
 lū venit. Ab eiꝝ cōditione. Mccc. vl. circa. Tātoq; tpe paulo pluri senioꝝ roma steterat. qñ pmo a gothis
 capta est Athalaricꝝ em̄ anno ab vrbe cōdita. Mclxiij. romā irrupit. at hic ne basilice sc̄toꝝ effringeret edi-
 xit. Rabies aut thurcoꝝ nil sanctū: nil mūdū: i vrbe regia reliq;. sacratissima eiꝝ tēpla machometee spurcie
 dēdicarūt. Legimꝝ thebanoz res gestas: lacedemonioꝝ ⁊ atheniēsiū illustria facta: fuit corinthioꝝ nō cōtē
 nēda respública. clare oli micene: larissa potēs: pluresq; mēozabiles vrbes quoz si nūc rēgras muros: nec
 ruinas iuenias. Nemo solū in q̄ iacuerint queat ostēdere: sola ex tāta ruina vetustatis cōstātinopolis supā
 bat: q̄ tñ mirabiliū opez: tñ armoz: tñ l̄rarū: tñ glorie habuit: vt oīm ciuitatū damna: hec vrbs sola re-
 cōpēsare videret. Et licet post diuisus imperiū siue trāslatū ad frācos sepe cōstātinopolis i manꝝ hostiū ve-
 nerit: nūc tñ basilice sanctoz destructe: neq; bibliotece cōbuste: neq; despoliata penitꝝ monasteria. Itaq;
 māsit vsq; i hūc annū vetuste sapie apud cōstātinopolis monumētū. Nemo latinoꝝ satis videri doctꝝ pote-
 rat: nisi p tempꝝ cōstātinopoli studuisset. Inde nobis plato reddiꝝ. inde aristotelis: demostenis: xenophō-
 tis: thucididis: basilij: dionysij: origenis: ⁊ alioꝝ multa latinis opa (diebꝝ n̄ris) manifestata sunt. Nūc sub
 thurcoꝝ impio secꝝ eueniet: seuissimoz hoīm: bonoz moꝝ atq; litteraz hostiū. Nūc tñ ⁊ homero ⁊ pindaro
 menādro ⁊ oībꝝ illustriozibꝝ poetis secūda mors erit. Nūc grecoꝝ pboꝝ vltimꝝ patebit interitꝝ. Innume-
 rabiles em̄ ex hac celeberrima vrbe in oī scia atq; virtute pclarissimi exiere viri: inter quos cognomēto io-
 hānes crisostomꝝ ipsiꝝ vrbis eps. Atticus eps cuiꝝ de virginitate liber extat. gennadiꝝ: cassianꝝ ⁊c. Et no-
 uissime emanuel crisoloras q̄ grecas l̄ras tpe cōstātiēsis sc̄lij in italiā cū ingenti vtilitate retulit. Precisus
 est aut nūc fluuiꝝ oīm doctrinarū. musarū desiccatus fons. Fateoz multis locis apud latinos studia l̄rarū
 esse illustria. vt rome: parisijs: bononie: padue: senis: perusij: colonie: vienne: salamāticę: oronie: papie:
 liptzk: ertfordie. Sed riuuli sunt oēs isti ex grecoꝝ fontibꝝ deriuati. A fonte precide riuū: p̄cisus arefcit.
 Nihil aut sub luna ppetuū. Quomodo aut impator thurcoꝝ machometꝝ aio voluerat vrbe in medio thur-
 coꝝ esse sitam: que suo imperio nō pareret: suoq; nomini decus maiꝝ accedere posset: si eā vrbem expugna-
 ret: machinas bellicas admouit. ⁊ insultū magna vi in eā fecit atq; tandē expugnauit: vt hec ciuitas in po-
 testatē venerat infidelīū spurcissimoz thurcoꝝ hoc infelici anno ⁊ vtriusq; sexus persone cum imperatore
 paleogolo neci dediti fuerant. sub friderico tercio impatore oīa clarescent.

Berta etas mundi

Sancta Helena

Helena mater constantini augusti femina incomparabili fide religione animi ac magnificentia singulari p̄cipua: quā quidē angloꝝ regis filiā licet captivā alij vt ambrosi⁹ stabulariā ⁊ humilē a p̄cipio fuisse dicūt . hec quippe baptizato filio cū vidisset pdigia a b̄to siluestro in filiū ⁊ ̄ iudeos declarata: magnitudine animi mota ⁊ visis nocturnis: hierosolymā petijt: vt lignū crucis pquiret . Difficile id quidā erat : qz ab antiq̄s p̄secutorib⁹ eo loci simulachrū veneris collocatū fuerat: vt xp̄iani venerē saluatoris loco adorarēt . At mulier religione p̄ta vbi locū ip̄m ruderib⁹ purgasset: tres cōfuso ordine cruces repit in vna inscriptio illa legabat trib⁹ linguis ihs nazaren⁹ rex iudeoꝝ . Astabat aut machari⁹ illi⁹ vrbis tum ep̄s qui vnā ex his manib⁹ cū religione retinēs: verā esse dicebat . At tertia mulieri mortue admota eidē vitā restituit . Crux igit̄ dñi inuēta est quinto nōs maij . ⁊ ab helena exornata: ⁊ i magna veneratione habita . Baptizat ⁊ iudas crucis inuētoꝝ quē postea mutato noie Cyriacū vocarūt . Helena deinde edificato eo in loco tēplo vbi crucē reppererat . Abiēs clauos quib⁹ xp̄i corp⁹ cruci affixū fuerat secū ad filiū portat . boꝝ ille vnū in frenos equi trāstulit: q̄bus in p̄lio vteret . Constantin⁹ quoq; motus edicto vetuit: ne deinceps quispiā tali supplicio vteret . Constantinus aut̄ magnus augende xp̄iane religionis cupidus basilicā cōstātinā quā lateranēsem vocāt edificauit . Et rogatu siluestri petro basilicā in vaticano: ⁊ pauli in via hostiensis extruxit . Edificat ⁊ iussu impatoris in arrio sessoriano basilica sub titulo sancte crucis in hierusalē vbi sancte crucis p̄tē aliquā reposuit inuentā ab helena matre . que demū de deo deq; hoib⁹ bene merita rome diē obiit . xv . kal . septēbris .

Arrius hereticus

Arrius p̄sbyter quidā apud alexādriā vir q̄dē specie ⁊ forma magis q̄ viri tute insignis: ⁊ laudis ac glorie pot⁹ q̄ veritatis cupidus serere discordiā i fide xp̄i cepit . Separe em̄ filiū ab eterna ⁊ ineffabili dei p̄is substantia conabatur his verbis erat aliq̄n q̄n nō erat: nō intelligēs filiū patri coeternū esse: ⁊ eandē in trinitate subam . cū dictū sit ego ⁊ pater vnū sum⁹: atq; his suis fraudib⁹ p̄ualere conatus est: ac sic pene totū orbe suo infecit erroꝝ: interea arriana heresis inuauit . fauētē constātio q̄ n̄os cogebat arriū recipe . Secūdo itaq; cōstātij anno apud laodiceā vrbē syrie (vel vt alij volūt) apud tyꝝ cōciliū indicit̄ eo cōuenere catholici ⁊ arriani . cū aut̄ arrius quedā reuellere nō posset ad cōiicia versus magicas artes athanasio viro sanctissimo obicit: plato in oculis arsenij brachio . Que tandē diabolicū virū de⁹ nō pmisit impunē: qz haud multo post ep̄oꝝ ⁊ ppli frequētia stipatus: dum leuandi ventris causa ad publicū locū declinat: egerere conatus intestina omnia in cuniculum latrine demisit: mortem certe passus vita turpissima condignā .

Nicena synodus prima oīm synodoꝝ hoc anno qui est sextus decim⁹ imperij constantini annus contra hui⁹ p̄fidi arriū dogma sumo p̄tifice ⁊ cōstātino magno augusto iubētib⁹ . Cū alexander alexandrine vrbis ep̄s frustra reuocare arriū ab errore tentasset . cōstātini mādato adhibita etiā imp̄sa munifice quidē apud nicenā vrbem bythinie cōciliū generale indicit̄ . Cui .ccc . ⁊ .xvij . ep̄i interfuerunt . Disputatū est eo in loco aliq̄diu: ⁊ quidem acriter . Nā viri aliq̄ in q̄stionib⁹ callidi: arrio tuz q̄dem fauebāt: simplicitati fidei nostre aduersantes . Is ex his quidā doctissim⁹ p̄bs diuino sp̄u mor⁹ vno mōtō fidē n̄ram quā antea impugnabat: vt sanctas ⁊ integrā statim amplexus sit . Tādes vero reipsa cōcilio diligētē discussa cōcludit̄ scribi debere . id est eiusdē cū patre subē filiū cōfiteri . Qui vero cū arrio sentiret̄ fuere ad decē ⁊ septē affirmātes extrinsecus creatū esse dei filiū ⁊ non ex ipsa patris diuinitate p̄genitū . Cognita aut̄ tante cōtrouersie veritate . Constantin⁹ decretū cōciliij affirmat: p̄posito cōtradictib⁹ exilio . vnde sex t̄m cum arrio exlauere . Reliqui em̄ in sniam bene iudicantiū venere . In eodē vō cōcilio dānatos ferunt ⁊ photinianos a photino ep̄o gallogrecie nomē ducentes q̄ ebionitarū heresim imitati affirmabāt xp̄m a maria pio coitu fuisse conceptū . Dānati ⁊ sabelliani q̄ vnā t̄m p̄sonā patri filio ⁊ sp̄i sancto ascribunt . In eo q̄z cōcilio q̄rimoniā libellos (vt fit) ep̄i ipsi constantino dabant: seinuicē accusantes: expetentesq; a p̄ncipe iudiciū: quibus impator optim⁹ m̄dit ⁊ cōbustis eoz libellis . eo dei t̄m modo ⁊ nō hominū iudiciū expectare debere . P̄terea in eodē concilio decretū est ne qui se impatientia libidinis castrarent in clerū amplius reciperent . Adulta deniq; alia ad honestatem ⁊ pacem ecclie vt in decretis habet̄ in eo concilio constituta sunt .

Concilium Nicenum

Paulus heremita

Paulus primus heremita apud inferiorē thebaidā quarto ydus ianuarij cete-
simo decimotercio vite sue anno i heremo die obiit. cuius aiaz (vt diu^s scribit
hieronym^s) beat^s antoni^s p^rfestis inter choros aploz et p^rphaz euolare vidit. Sue
rac hic post mortē amboz parentū i hereditate locupleti relict^s annoz circiter se-
decim. lris tā grecis q̄ egyptiacis apprime erudit^s. māsuēti aī deū valde amans
Et duz p^rsecutionis p^rcella decij et valeriani detonaret: in villā remotiorē secessit.
Tandē repit saxosus mōtē ad cui^s radices erat grādis spelūca: q̄ lapide claudeba-
tur: et int^r grāde vestibulū qd̄ apto desup celo patulis diffusa ramis vetus palma
cōtexerat: fontē lucidissimū ostēdēs. Igit^r adamato q̄si qd̄ a deo sibi offerret. ha-
bitaculo oēm ibidē in orōnib^z et solitudine duxit etate. Libū et vestimētū ei pal-
ma p^rbebat. ad quē diu^s antoni^s accessit. et inter sermocinationes cōspiciūt alitez
coruū in ramo arboris. q̄ inde leuiter subuolat et integrū panē añ ora mirantiū de-
posuit. Inqt paul^s dñs p^radiū misit sexaginta iam anni sunt quo dimidij panis
accipio fragmentū: nunc duplicauit annonā. deinde post antoni^s abscessum. molli sopore dissolut^s: erecta
ceruice extensisq; manib^z in altum corpus exanime. Leones aut^m humū pedibus scalpere ceperunt. capace
locū foderunt. In quo antoni^s sanctū corpus deposuit: et tumulū ex more cōposuit. Et tunicā sibi vendi-
cauit quā in sportarū modū de palme folijs contexerat et ad monasteriū suū reuersus: discipulis cuncta ex
ordine replicauit: dieb^z pasce vel penthecosten pauli tunica vestitus est.

Antonius abbas

Antoni^s abbas egypti^s vir plane diuin^s. et q̄maxie sermone et ope potēs.
His t^rib^z claruit hic tanta sapientia diuinorū ac prudētia moz. nō p^r studiū
humanū: sciarū ignarus: sed diuino munere fuit replet^s. Constatin^s impator lras
(rogat^s instāter) ab eo multa celebritate recepit. Septē q̄s eplas vt diu^s testat^s hie-
ronym^s egyptiace scripsit ac ad ecclias egypti destinauit: que t^rib^z illis legebat^r
vt eple pauli in ecclesijs: quas postmodū ob snias grauissimas quidā in grecam
linguā transfulerūt. Valuit aut^m multū suis t^rib^z admonēdos hoies ei^s sanctissi-
ma auctoritas. Cui lris et nūcijs belena se ac filios sepe cōmendauit. Eius cibus
solus panis erat: aqua potus: nec vnq; nisi i occasu solis comedebat. hō egypti^s
oīno cōtēplatiōi dedit^s. hui^s quidē vitā athanasi^s alexandrine vrbis ep̄s insigni
volumine p^rscripsit. Obiit aut^m hic vir oī p^rcomio dign^s: in thebaida anno dñi. ccc
lx. etatis sue anno cētesimo q̄nto. cui^s cū corp^s diu oculuisset postea imperāte iu-
stiniano magno impatore diuina reuelatione reptū fuit. Et ex thebaida alexandriā primo delatus. postea
i galliā trāslatū apd̄ viennā pdigno honore nūc vsq; req̄scit. ei^s aut^m natale. i. 6. kal. februarij celebrat^s.

Hilaris ep̄s

Hilar^s illustrissim^s pictauiensis ep̄s et oīm lraz eruditissim^s ac semp xp̄ian^s
optim^s. Cū vidissent pictauiēses q̄ tota v̄tute oēs hereticos expugnabat:
eū in ep̄m elegerūt. Is ne dum eā puincia sed et franciā ab hereticis defendens.
apud constantiū in his tumultib^z accusat^s. q̄ arrianis etiā fauebat. ad exiliū mis-
sus ad insulā gallinariā plenā serpētib^z cui^s aduētū oēs disperierūt. Inde reuo-
catus ab impatore redenti pictauiū obuiū defunctū filiū sine baptismo suscitauit
Saturnini arelatēsis ep̄i factione ob catholicā fidē apud phrigiā relegat^s libros
de nra religione cōposuit. Sed deniq; post multas arrianorū vexationes ad urbē
suā reuersus anno salutis nre. 371. migravit ad dñm. Et hos descriptos libros
edidit. De trinitate libros. i. 2: de synodo. ad constantiū. aduersus arrianū exem-
plū blasphemie auxentij. hymnos et carmina prim^s inter catholicos edidit.

Athanasius ep̄s

Athanas^s alexandrin^s ep̄s vir sanctitate et scia cō-
spiciuus hisdē t^rib^z plurimas et graues quidē p^r-
secutiones ab arrianis ptulit. Naz superiorib^z annis in
laodicensi cōcilio p̄ arrianos cōstitut^s cū rōnib^z euidentissimis atq; argumētis for-
tissimis filiū patri omouision affirmaret. qd̄ arrius et ei^s seq̄ces refellere nō pote-
rāt: vniuersus pene orbē in sui p^rsecutionē cōcitauit. Arriani q̄s brachiū a cadaue-
re p̄cidētes impatori ostenderūt asserētes in cōcilio athanasiū arsenio absidisse
ad faciēdū maleficia. Is tñ clāculū custodit^s tandē brachia ostēdit et eoz fallacias
detegit. Dānat^s itaq; violēter tubente constantio athanasi^s: qui quidē fugiēs sex
cōtinuis annis i lacu cisterne carētis aqua ita delicit: vt solē nūq; viderit. Indi-
cāte deinde ancilla quedā. cū in eo eēt vt caperet. dei monitu ad costantis partes
p̄fugit q̄ frēm constantiū minis certe coegit athanasiū recipe. Tandē post multos
agones multasq; patiētie coronas tpe valerianiani et valeris impatorz. Anno dñi
379. Sacerdotij v̄o sui sexto et q̄dragesimo. sexto nōs maij migravit ad superos
Scripsit libros aduersus gentes et plures alios cū simbolo. Quicūq; vult saluus esse etc.

Quencus hispanu poeta p̄sbyter cardinalis genere nobilis: sed virtute et doctrina nobilior. p hoc tē
opus admodū clarus existēs. q̄ tetra euāgelia hexametris versib^z fere ad verbū trāfferēs quatuor libris
composuit. Scripsit et quedā eo genere metri ad sacramētoz ordinē pertinentia.

Herorū quoq; gens que sub axe pontico iacet fidem xp̄i intelligunt a captiua muliere. et credūt bac-
curio rege oēs id cohortante constructo templo magni operis. Armeni quoq; in occidentali plaga hi-
beris viciniores fidem susceperūt. Inde ad finitimas gentes xp̄ianū dogma puenit.

Scisma secundū ortū habuit ab arrianis inter liberiū & felicē. Nā concilio apud mediolanū habito oēs qui athanasio fauebāt in exiliū pel-lunt atq; liberius triennio ab vrbe abfuit, in eius locū felicē elegerūt. Tandem constanti^o pulso felice liberiū introduxit, vnde psecutio ita vehemēs exorta est vt in ecclesijs ipsis p̄sbyteri & clerici passim necarent.

Anno mundi. 555.

Anno christi. 355.

Felix secundus papa natione roman^o p̄re anastasio; liberiō p̄dicto ab he-
reticis pulso; ab ipsis p̄otifex creat^o vel poti^o in liberiū locū a catholicis
subrogatū esse, licet id factū ab hereticis hieronym^o affirmet, cū tñ statim vbi
pontificatū inijt. Constatiū magni cōstantini filiū hereticū & secūdo rebapti-
zatū pmulgat ab eusebio nico mediensi ep̄o in aquilone villa nō longe a nico
media. Dum aut altercatio esset & quidē magna (vt dixim^o inter liberiū & feli-
cem) arriana heresis bifariā diuidit. Felix aut postremo cū nulla in re ortho-
doxe fidei deesset ab aduersarijs captus; vna cū multis secū bene sentientibus
interfici^o. Sepelit^o q; in basilica quā ipse edificauit via aurelia secūdo ab vrbe
roma miliario duodecimo kal. decembris. Sedit aut tñ modo annū vnū; mē-
ses quatuor; dies duos propter seditionē a liberiō motam.

Anno mundi. 556.

Anno xpi. 364.

Damasus papa natione hispanus patre antonio post liberiū pontificem
iuliani t̄pib^o fuit vir sane bonus & optim^o p̄otifex. Censuit aut ne quis
in iudicio ante factā examinationē dānaret. Mandauit em̄ sub anathematis
pena ne quis temerario ausu a sede romana cōcessa p̄sumeret vsurpare, his cō-
stitutionib^o pmulgatis pacata tandē ecclia damasus ocio litterario delectat^o
vitas p̄otificū oīm qui ante se fuere cōscripsit; easq; ad hieronymū misit. Nō
desinit tñ & templa & cultū diuinū augere, duas em̄ basilicas edificauit, vnā
iuxta theatrū; alterā via ardeatina ad cathedūbas, versib^o quoq; elegantibus
sanctorū corpora eo loci sepulta exornauit ad memoriā posteritatis. Preterea
basilicā quā ipse in honorē diui laurentij nō longe a teatro pompeiano con-
diderat; maximis munerib^o ornauit, vt psalmi q̄s alternis vicib^o in ecclia cane-
rent, in fineq; eorū verba hec ponerent. Gloria p̄ri & filio & sp̄i sancto instituit
Prim^o etiā hieronymi scriptis auctoritatē dedit, cū p̄ri. lxx. interpretus scripta
tñ modo in p̄cio essent. Nā & hieronymi biblia legi cepta est; & psalmi eiusdē
fideliter ex hebraico traducti. Cū antea apud gallos potissimū incōposite le-
gerent. Tandē cū multos p̄sbros & ep̄os. ij. & lx. creasset morit^o ac sepelit^o via
ardeatina cū matre & sorore in basilica a se cōdita; tercio ydus decembris. Se-
dit annos. xix. mēses tres; dies. xj. Vacat tum sedes dies vnū & xx.

Scisma terciū fuit inter damasum & vsicinū cū damasus electus ad pon-
tificatū obeundū vsicinū diaconū habuit cōpetitorē i basilica quē sicini
ni appellat; vbi multi vtrinq; cecidere in ipso templo cū res nō suffragij s tñ
sed vi & armis tractaret; Verū nō ita multo post sacerdotū & ppli cōsensu da-
masus ep̄s cōfirmat^o, & vsicinus ad neapolitanā eccliam traducit^o. damasus
aut adulterij accusat^o publico p̄cilio cām dixit; vbi & innocēs absoluit. Et cō-
cordi^o atq; calixtus diaconi falsi accusatores damnati & reiecti ab ecclia sunt.
Cautūq; lege est vt deinceps penā talionis subeāt q̄ aliquē falso accusauerint.

Anno mundi. 558.

Anno xpi. 384.

Syricius papa natione roman^o patre tyburcio post damasum valentiniā/
ni t̄pib^o fuit. Is censuit monachos quorū vita pbata eēt; posse sacris in-
iciari, a primis ordinib^o vsq; ad ep̄atum, censuit item ordines p̄ interualla dā-
dos. Manicheos p̄terea qui in vrbe erant vetuit cōmunicare cū fidelib^o. Pe-
nitētes aut & redeuntes ad gremiū ortho doxe fidei recipiēdos esse si mona-
steriū ingrederent atq; ibi ieiunijs & orationibus se toto vite sue tpe macera-
rent. Viaticū siquidē tum demū ab ecclia recipiebāt, vbi de optima vita eorū
constaret. Consecrari aut p̄sbyterū ab ep̄o tñ censuit. Instituit itē vt q̄cūq;
aut viduā aut secundā vxorē duxisset ab ecclia officio pelleret. hereticos
quoq; p̄ manus impositionē recipiēdos censuit. Syricius vō compositis ec-
clesie rebus, ac creatis sex & viginti p̄sbyteris; diaconis sedecim; ep̄is duob^o
& triginta; ex sacris ordinibus quinquies habitis. Morit^o ac sepelit^o in cimiterio
priscille via salaria. 8. kal. marcij. Sedit enim annis. xv. menses. xj. dies
quinq; & viginti. Vacat tum sedes dies viginti.

Linea sumorum
pontificum

Felix

Damasus

Syricius

Julian⁹ galli cesaris german⁹. cū solus in impio romano constanti⁹ augu-
stus fuit mox iulianū patruelē suū. quippe qui ex cōstantio patris cōstan-
tini fratre nat⁹ erat cesarē creatū In gallias seditione quorūdā tyrānoz tumul-
tuātes misit: tradita in m̄rimoniū sorore: a quo modicis copijs apud argenti-
nā tum gallie vrbe ingentes alamanoz copie extincte sunt. rex nobilissim⁹ ca-
ptus: gallie restitute. Submotiq; vltra rhenum germani. neq; multo post cus-
germani etiā exercit⁹ galliarū p̄sidio tollerent⁹ sensu militū fact⁹ est augustus
quo audito p̄stanti⁹ apoplexia obiit. hoc aut morbo dixere medici hoīem in-
terisse ob dolore ai ⁊ graue cogitationē in quā rebellāte iuliano incidere. vir
aut erat iulian⁹ egregi⁹ ⁊ rē publicā insigniter moderatur⁹ si p̄ fata licuisset. Li-
beralib⁹ disciplinis apprime erudit⁹: grecis doctior. faciūdia ingenti ⁊ p̄mpta
mēorie tenacissime. i amicos liberalis. puincialib⁹ iustissim⁹. glorie cupidus
Verū hec oia ad extremū evertit duz xpianos p̄sequit⁹. Callidior tñ ceteris p̄-
secutor nouis neq; tormētis primo s̄ p̄mij honorib⁹ blādicijs p̄suasionibus
maiorē fere ppli partē q̄ si atrocior fuisset elicit. Verū aut ne xpiani aucto-
rū gentiliū studia adirent: neue schole nisi his qui deos deasq; venerarent pa-
terent. Sunt q̄ scribūt hūc antea clericū fuisse postea a fide n̄ra defecisse: vnde
hoīem apostatā vocant. hinc rerū publicarū potit⁹ ingenti apparatu parthis
intulit bellū. assyriāq; populat⁹. remeāsq; victor duz se incōsult⁹ p̄lijs inseruit
hof. ali manu interfect⁹ est. 6. kal. iulij impij āno septio etati altero ⁊ trigesimo

Jouinian⁹ genit⁹ patre varraniano incola agri singidonēsis puincie p̄ano
nie. hic fuit insignis corpe ⁊ letus ingenio l̄rarū studiosus ad obtinendum
imperū. cōsensu exercitu lect⁹ est cōmēdatione patris militibus q̄ sua notior
Impator aut ab exercitu elect⁹ non prius p̄fiteri impatoris nomē voluit: q̄
oēs cōclamarūt se xpianos eē. quib⁹ collaudatis ⁊ imperū suscepit ⁊ exercitu
e manib⁹ barbaroz liberavit: postea turbatis reb⁹ exercitu quoq; inopia la-
borante: vno a persis atq; altero p̄lio vict⁹: pacē cū Sapore necessariā quidē
sed ignobilē fecit mutat⁹ finib⁹: ac nōnulla impij romani p̄te tradita. qd ante
eū annis. ccc. ⁊ viginti duob⁹ fere ex quo romanū imperū conditū erat nūc
accidit. Tandē illiricū petens in gallicie finib⁹ repētina morte obiit. vir alias
neq; iners neq; imprudens. Multi exanimatū opinant⁹ nimia edulitate. alij
odore cubiculi qd ex recenti tectorio calcis graue quiescentib⁹ erat. quidam ni-
mietate p̄unarū quas graui frigore adoleri multas iusserat. Decessit imperij
mense septimo quartadecima kal. marcias. etatis vt qui plurimū vel minimū
tradunt tercio ⁊ trigesimo anno: qui pp̄ria natura admodū liberalis fuit.

Valentinianus e p̄ania cibaliensi editus cū esset tribun⁹ scutariorū apud
Uniceā august⁹ appellat⁹: an no ab vrbe condita miliesimo cētesimo nono
decimo. frēm valente cōstantinopoli in cōmunionē regni assumpsit. q̄ cū sub
iuliano augusto xpianitatē integrā fidez gereret. iussus ab impatore sacrilego
aut imolare idolis: aut milicia excedere sponte discessit: nec mora iuliano in-
terfecto. iouinian⁹q; mortuo valētinian⁹ qui p̄ noie xp̄i amiserat tribunatū
in locū p̄secutoris sui accepit imperū. postea v̄o imperij sui anno tercio: gra-
tianū filiū nec duz bene puberē hortatu socrus ⁊ vxoris augustū creauit. Pro-
copiū virū audacē apud cōstātinopolim tyrānidē inuadēs res nouas molietē
mira celeritate opprimit. Valēs interea ab eudoxio arriane hereseos ep̄o ba-
ptizat⁹: in seuisimā heresim dilapsus nostros p̄sequit⁹ ⁊ in exiliū pellit: mor-
tuo p̄sertim anastasio: quo viuētē res xp̄iana sex ⁊. xl. annis mirifice sustenta-
ta est sed fratris auctoritate cōpressus est. Valentinian⁹ quoq; saxones gētes
in littorib⁹ ⁊ paludib⁹ in v̄ijs sitam romanis finib⁹ eruptionē meditātē i fran-
coz finib⁹ oppressit. Veniq; anno imperij sui vndecimo cū sarmate sese p̄ pan-
nonias diffudissent dum apud brigionē oppidū squadoz legationi respo-
det anno ei⁹ quito ⁊ quinquagesimo subita effusione sanguinis que grece apo-
plexis vocat⁹ voce amissa sensu integer exspirauit. fuit aut impator egregius
vultu decens: solerti ingenio: aīo grauis: sermone cultissim⁹: infestus vicij
maxie auaricie: ad loquēdū parcus: seuerus: vehemēs ⁊c.

Valēs imperū oriētis quoz annis valētiniano mortuo tenuit graciano
valētiniani filio i occidentali parte regnāte. q̄ sibi valētinianū frēm par-
tulū admodū sociū creauit imperij. Valens aut a lucio cōstātinopolitano re-
baptizat⁹ hostile in modū n̄ros p̄sequēs. Neq; illis quidē parcēs q̄ in heremo erāt: lege data vt monachi
militaret. nolētes p̄ tribunos ⁊ milites sustib⁹ iussit interfici. quoz innumera multitudo p̄ vastas tūc egypti
solitudines diffusa p̄stat. p̄cipueq; apud nitriā martyrij p̄secuta palmā. tum gothi sedib⁹ eius pulsi p̄
oēs se tracias effundūt. quib⁹ dum valēs ire cū exercitu parat: sed sero ab exilio ep̄os ⁊ monachos reuoca-
ri p̄cepit. Ipse cū sagitta sauci⁹: versusq; in fugā ob dolore ni miū sepe equo laberet atq; i vilissimā casulā
deportat⁹ esset: supueniētibus gothis igneq; supposito cōcrematus est quarto imperij sui anno. hec eru-
ptio gothoz clades romani imperij ac totius italie fuit.

Linea Impera-
torum

Julianus

Jouinianus

Valentinianus

Valens

Bexta etas mūdi

Nicolaus ep̄s

Donat' hereticus

Macedoni' heretic'

Nicola' ex illustri p̄sapia ort' cuius patere vrbis licie. Is puer cū lacte matris aleret: bis in ebdomada quarta ⁊ sexta feria semel vbera sugere cepit. inde bone indolis adolescēs orbat' parētib'. inter cetera virtutis sue opera hoc memorādū pegit. Nobilis q̄dā cōuicane' ei' ob inopiā tres filias nobiles p̄stare intēdebat. qd' vbi vir sanct' cōperit. miserrimo hoī cōdoluit. Nocte sumēs aurū nō modicū p fenestrā clam intro p̄iecit quo repto primā filiā nuptui tradidit. Idē de alijs fecit. Postea mirroz ep̄s elect' oēm humilitatem seruās: alacer erat in exhortādo: seuerus i corrigēdo: mulierū colloq̄a abhorrēs. inde miraculis choruscare cepit: ne dum apud suos verū apud exteros. vt q̄ nomie ei' inuocauerūt leuamē sentiret p̄cipue in p̄cellis ac naufragijs aquarū. Tandē grādeus ⁊ plen' dierū mortē adesse cernes orare cepit: videns angelos ait. In te dñe speraui. postremo dicēs. In man' tuas tē. deo aiām tradidit. ad cui' tumbā oleū p̄rupisse ferūt q̄ egroti illi' sanitatē recipiebāt. cui' festū. 8. id' decēbris celebram'

Donat' heretic' natiōe ap̄ber: a quo donatiste heretici nomen sumpsere. hac miserrima tempestate viguit q̄ ex numidia vesies multa ⁊ catholicos scripsit ⁊ totā pene affricā atq; iudeā sua pestifera p̄suasio ne decepit. cui' error fuit qd' filiū p̄e minorē eē dicebat ⁊ sp̄s sanctū filio minorē necnō ⁊ catholicos eē rebaptizādos. demū tñ e carthagine cū multo probro pulsus est. Scripsit multa ⁊ maxime librus de sp̄s sancto arrianā doctrinā cōtinētem.

Eunomi' alter heretic' his t̄pib' fuit. vñ eunomi' heretici vir corpe ⁊ aīo leprosus. nec sec' inter' quā exteri': morbo regio corrept'. qui cū primus arriane p̄fidie sectator fuisset aliā q̄s adiecit ⁊ disseminauit falsitatē. affirmabat i reb' oib' ⁊ filiū dissimilē p̄i: ⁊ sp̄s sanctū cū p̄e ⁊ filio nil habere cōmune.

Macedoni' q̄s quē nri ante errozē cōstātinopolitānū ep̄m fecerāt. ab arrianis expellit' qz filiū p̄i filēm fatebat: lz sp̄s sanctū nō sec' atq; illi blasphema ret. ⁊ multa scādala p̄citauit a q̄ macedoniani heretici.

Donat' grāmatic' ⁊ nō min' r̄betoz. Ci dicti sūt.

Donat' grāmatic'

Dac p̄s diui hieronymi p̄ceptor rome tuz insignis plurimū fuit q̄ inter cetera in terēciū cōmentat' est. ⁊ vt ferunt hic donatus est cuius libellus vsq; hodie in scolis a pueris legit' p̄ima rudimēta grāmaticē discētib'.

Iulian' impator vanitati magice dedit' erat ⁊ vt nris stomachū faceret iudeis tēplū hierosolymitanum restituit cū diceret se alibi sacrificare nō posse. q̄ certe tanta arrogātia elati sunt vt maiore impesa q̄ antea restituere conarent'. vez nō ita multo post terremotu tēplū corruēs ⁊ multos iudeos simul oppressit. Sequēti aut' die incēdio diuinit' imisso ⁊ ferramēta ipsa p̄sumpta sunt ⁊ eo miraculo multi iudei p̄territi ad fidē xp̄i venere. Scribūt quidē iulianū sagitta ex incerto missa trāsfixū fuisse: eundēq; exclamasse manu ad celum extēsa vicisti gallilee vicisti. Nā xp̄m gallileū appellabat ⁊ fabri filium.

Johānes ⁊ paulus

Johānes ⁊ paul' xp̄ianissimi viri frēs romani p̄clarissimi. audiēs iulian' qd' de rebus suis paupes sustētaret. hoc āno a q̄dā therenciano campi ductore capti apd romanā vrbē post inūera verbera iussu iuliani sexto kal. iulij palmā gladio cedēte adepti sunt. ⁊ i foneā dom' absconditi. dicēs eos i exiliū missos tādē a filio ei' obfesso manifestati p̄i cū filio fidē recepit.

Gordian' ⁊ epimachus viri p̄clarissimi ⁊ ipsi s̄ hoc tumultu rome i via que latina nūcupat' martyro coronant'. quoz prior p̄ nois xp̄i p̄fessione diu plūbatis cesus postea sexto idus maij capite trūcat' ⁊ p̄iectū corpus eius ad canes nocte a familia eius sepultū est.

Gordian' ⁊ epimach'

Iulianā insuper virginē romanā idem sacrilegus iulianus tam diu plūbatis cedi fecit: donec ⁊ ipsa sp̄ritū emitteret. **B**emetria item romana virgo sub hac p̄secutione rome martyrio coronata est que crudelissime verberata. x. kal. Julij. sp̄ritum emisit.

Quiriacus qui ⁊ iudas hierosolymitanus ep̄s hac tempestate cū anna matre sua p̄ xp̄o martyriū cōstātissime sumpsit. Hic est ille qui helene locū ostendit in quo crux fuit abscondita ⁊ ob eius miracula gloriā eius semper annūciare voluit quāobzē a paganis captus cruci affixus est. Et p̄pterea ab ipso (vt multi asserūt) cruciferoz ordo iniciū sumpsit. de quo inferius sub Innocentio quarto.

Per hec tpa apud atrabatas vera lana de nubib⁹ pluuię mixta defluxit cōstātinopoli grando mire ma-
gnitudinis decidēs nōnullos hoīm extinxit. 7 terremotus p orbem factus est. Ea tēpestate athana-
ricus rex gothoz xpianos in gēte sua crudelissime psequit^r 7 ad coronā martyrii sublimauit. Burgundio
nū qz pluīqz. lxxx. milia armatoz ripe rbeni fluminis insederūt: q tñ nō multo post tpe xpiani effecti sunt.
Post illa tpa sub impio valētis gens hunoz diu inaccessis seclusa mōtib⁹ repentina rabie parcita: exarsit
in gothos: eosqz cōturbatos ab antiqz sedib⁹ expulit. Gothi trāsito danubio fugiētes. a valēte sine vlla
federis pactione suscepti sunt. Beinde ppter intollerabilē auariciā maximi ducis fame compulsi in arma
surgētes: victo valētis exercitu: sese p tracias insudere: oīa cedib⁹ incendijsqz vastātes. Beniqz petentib⁹
gothis vt eis epōs mitteret a quib⁹ fidei rudimēta suscipere. valens doctores ad eos arriani dogmatis
misit: sicqz vniuersa illa gens effecta est arriana. Gothi vō impatore occiso iam securi ad vrbem pperant
constantinopolitanā vbi adhuc dñica augusta valentis vxoz multas pecunias plebi largita ab vrbis va-
statione hostes submouit: regnū cognatis fideliter seruanit.

Constat eā gentē que pgethica dicta est gothica a scythis originē habuisse. Scythas vō primos eē
in europa sub septētrione 7 ad tanays limitē feros ac paratissimos ad mortem. 7 supiores sedibus
ostrogthos. visigothos inferiores: hos ab occidētis: ab orientis illos plaga in quam versi habitarent
fuisse in patria appellatos. Sunt aut hui⁹ 7 ipsi scythe. Sed eo quā gothi efferaciores: quia montib⁹ ri-
pbeis propius incolentes magis septētrionū rigoribus exponunt.

Basilus magn⁹

Basil⁹ magn⁹ cesaree capadocie (q pri⁹ maza vocabat) ep⁹ 7 monachozum
multoz institutor 7 pater. Vir certe oī sapia oīqz virtute spicu⁹: p hec tpa
mirabiliter effulsit: q inter cetera sue virtutis 7 scitatis monumēta iuuenē quen-
dā (ob amorē puelle) diabolo obligatū deo recōciliauit. 7 obligationis sue cartā
sibi reddi impauit: q cū egregi⁹ doctor haberef 7 eunomiū egregios libros edi-
dit. Scripsit 7 libzū de spūsancto: 7 monachoz instituta atqz alios breues 7 va-
rios tractatus edidit. Monachoz ordinē in grecia instituit. qb⁹ 7 regulā appro-
batā tradidit. Obijt deniqz scitissim⁹ pater sexto imperij valētiniāni anno die pri-
mo mensis ianuarij multis miraculis clar⁹: mēozia vite sue omnib⁹ derelinquēs
q fm opationē spūsancti viuūt. Duos habuit fratres gregorū 7 petrum viros
doctissimos. gregorij extabat eusebij tpi⁹ aliqua volumia. Basilū aut cū gre-
gorio capadocia genuit vt ait eusebi⁹: ambo fuere nobiles: abo athenis eruditi.

Gregori⁹ nazianzen⁹

Gregori⁹ nazianzen⁹ ep⁹ q basilū ad monasteriū pduxit in diuinis opibus
hieronymi pceptor. his dieb⁹ ob scitātē eruditionēqz 7 eloquētiā maximo
in p̄cio eū fuisse dicit: multa scripsit: maxie vō in laudē cipriani athanasij maxi-
mi phi. Scripsit 7 7 eunomiū duos libros. cōtra iulianū impatorē libzū vnum
Laudauit 7 nuptias 7 virginitatē exa metro versu. leuauit 7 cōstātinopolitanos
ab heresi rōnib⁹: 7 suo elegātissimo dicendi genere. in quo polenonū virū elo-
quētissimū secut⁹ est. Is postremo duz senex admodū eēt: successorē sibi deligēs
ruri vitā monachi duxit. Basilus aut sub gratiano hic vō sub theodosio postea
morit⁹. Epiphani⁹ qz cipri salamine ep⁹ hereses oēs elegantissimis volumini-
bus impugnavit. In extremaqz senectute constitutus varia condidit opuscula.
moriēs deniqz vt sanctus quarto ydus maij

Macharij

Macharij duo in syria bti antonij discipuli magne
mauctis tūc erāt. quoz alter in supiore: alter in in-
feriore habitabat heremo. eoz vitā ac alioz patrū nitrie egypti puincie diu⁹ hie-
ronym⁹ cōscripsit. Hilarion qz scitissim⁹ abbas p hec tpa apud cypzū insulam
nō longe a salamina vrbe vir sanctissim⁹ viso antonio post aspriā vitā. xij. kal.
nouēbris diē obijt. Arseni⁹ itē ex senatore romano monachus vita 7 miraculis
clarus in pallacio theodosij principis sublimis ad heremū scythie p̄xit. iuxta
vocē sibi dicentē. Arseni si vis salu⁹ fieri fuge hoīes 7 tace. Ideo in seruicio xp̄i
anno vite sue nonagesimo quinto dormiuit in pace. Pastor itē postea matrē suā
in heremo nūqz videre voluit. Paphnuci⁹ qz abbas apud thebaidā thausim

Maria egyptiaca

impudicissimā meretricē ad xp̄m puertit cū bti onufrij
vitā cōscripsit. tandē videntib⁹ monachis: ab angelis
in celū susceptus est. Agathonē abbatē etiā eo tpe fuisse dicim⁹ q p triennij la-
pidē ore detulit vt silētij virtutē pape mereret pluresqz alij anachorite vigerūt.

Maria egyptiaca meretrix pmo appellata: deinde scitatis 7 pnie ac pseuerā/
cie exemplū. quadraginta em̄ septē annis in heremo p̄nias artissimā pegit
secum duos panes deportās vltra iordanē q post modicū arefacti quasi lapides
obdurauerūt ex qb⁹ modicū ad aliqz annos comedēs vitā trāsegit. Tandē q̄rto
nōs april migravit ad dñm. cuius corp⁹ sozimas scitissimus abbas sepeliuit.

Aphrosia qz genere 7 virtutibus pstantissima in monasterio p decē 7 octo
annos cū incredibili abstinentia atqz labore vsqz ad trigessimū vite sue annū
pmansit. Hoj patrū ac mulierū cōplurimoz vitā 7 cōuersationē heremiticaz
diuus hieronymus eleganti stilo cōscripsit.

Bexta etas mūdi

¶ Anno mundi. 5595.

¶ Anno xpi. 394.

Anastasius papa natione romanus patre maximo: post syricū pōtificē im-
perāte graciano vr̄bis rome ep̄s creat. qui pōtificatu inuito rei diuine ca-
uēs: cōstituit ne sacerdotes vllō modo sederēt. sed curui z venerabūdi starent
cū sacrū euāgelium aut caneret aut legeret i ecclia dei. Neue peregrini maxime
aut trāsmaritimi in clerū reciperent. nisi q̄nq; ep̄oz pre se ferret cirographa.
hoc aut factū esse aiūt. p̄pter manicheos qui tuz in affrica magno in p̄cio erāt
z ad corrūpēdā fidē de suis quoq; versus mittebāt. Cōstituit itē ne debiles
z manci: neue aliq̄ mēbro caretes in numerū clericoz reciperent. Basilicā q̄s
(que cresētina vocat) in regione secūda via mamertina dedicauit. Tandē vbi
ex sacris ordinationib; bis in vr̄be mēse decēbri habitis: p̄sbyteros octo; dia-
conos quīq; ep̄os decē creasset morit̄ z sepelit̄ in cimiterio ad vsus pileatus
5. kal. maij. annos v̄o tres: dies. x. sedit. Vacat tuz sedes dies v̄nū z. xx.

¶ Anno mundi. 5603:

¶ Anno xpi. 404.

Innocētius huius nois primus papa natione albanus p̄re innocētiō parti-
ceps theodosij t̄porz fuit. hic sanctus fuit z multa ad religionē p̄tinētia trā-
quillitate impij z beniuolētia p̄ncipis vsus meditatus est. Cōstituit enī vt
sabat̄o ieiunium celebraret. Et q̄ tali die x̄ps in sepulchro iacisset z ei; disci-
puli ieiunassent. De iudeis q̄s z paganis deq; monachis regulas quasdā tu-
lit. voluit vt ecclia semel p̄secrata: amplius nō cōsecraret. Cataphrigas autē
bereticos quoz auctores vt diximus fuere mōtanus p̄isca z maximilla ab vr̄-
be expulit. Preterea v̄o pelagiū monachū z celestinū hereseos dānauit eo q̄
liberū arbitriū diuine gr̄e anteferet: z q̄ diceret ad implēda diuina iussa vo-
lūtātē p se sufficētē eē. Basilicā v̄o geruasij z p̄thasij dedicauit. vestine mu-
lieris impēsa structā z ornata. Cōstituit itē vt singulis solēnibus festis i ecclē-
sijs ante sacri receptionē pax xp̄icolis daret. demū vbi p sacros ordines q̄ter
in vr̄be habitos. p̄sbyteros. xxx. diaconos. xij. ep̄os q̄tuor z q̄nquagita creat
set p diuersa loca. morit̄ ac sepelit̄ in cimiterio ad vsus pileatu. 5. kal. augusti
Sedit annos. xv. mēses. ij. diebus quinq;. Vacat tuz sedes dies. ij. z. xx.

Zozimus papa natione grecus p̄re abrahā post innocētiū mortuo theo-
dosio archadij z honorij qui patri impio succedere t̄pib; fuit. vir quidē
sanctus atq; optimus in multa rerū p̄urbatione rem diuinā nunq; omisit. Con-
stituit enī vt diaconi dum celebraret leuas tectas haberēt linostimis. Cōces-
sit itē vt in parochijs cerei sancto sabat̄o benedici possent. Bibere autē in
publico clericis vetuit z potuz publice vendere. In cellis fidelium id fieri posse
nō negauit. Vetuit etiā ne serui in clerū reciperent q̄ huiuscemodi viros libe-
ros z integros esse oporteret. Ferūt tū zozimū misisse ad carthaginēse cōcilium
faustinū ep̄m duosq; vr̄bis rome p̄sbyteros vt ostēderet nil vsq; publice agi
debere sine cōsensu ecclēie romane. At zozimus creatis in vr̄be roma p̄sbyteris
decē; diaconis trib;. ep̄is octo. morit̄ ac sepelit̄ via tiburtina apud corp; bea-
ti laurentij martyris septimo kalendas ianuarij. Sedit annū v̄nū: mēses tres
dies duodecim. Vacat tum sedes dies v̄ndecim.

¶ Anno mundi. 5613.

¶ Anno. 414.

Bonifacius primus papa natione romanus patre iucundo p̄sbytero hono-
rij t̄pibus fuit. quo pontifice creato orta tum in clero seditio est. Naz dus
bonifacius in basilica iulij vr̄bis rome creat. Eulalius in cōstantiniana basili-
ca pontifex electus huic statim obicit. Et hoc quartū ecclēie scisma fuisse dici-
tur. Qd vbi honorij (qui tum mediolani erat) intellexisset instante placidia cū
filio valātiniano ambo ab vr̄be pellunt. Reuocat t̄n septimo mēse post bo-
nifacius. z solus vr̄bis p̄sul constituit. Qui postq; pōtificatū pacifice ade-
ptus est Gothis pape decretū cōfirmavit ne mulier vlla aut monacha scura
tani pallā attrectaret: aut thura contingeret aut adoleret. Neue aliquis sacer-
dos ante annos. 30. ordinet. Neue seruus aut obnoxius vel obercus in clerū re-
ciperet. Voluit itē ne absentes in iudicio vllō modo aut accusarent aut dam-
narent. hic inter cetera condidit oratoriū in cimiterio sancte felicitatis; marty-
ris. eiusq; sepulchrū ornauit marmoribus z argento. Nā z patenā argenteas
librarū. xx. Et coronas argenteas tres. calices minores duas. z scyphū argen-
teū librarū. x. Bonifacius aut vbi ex sacris ordinibus semel habitis: p̄sbyte-
ros z ep̄os creasset. morit̄ ac via salaria sepelit̄ apud corpus sancte felicitatis. 8. kal. nouembris. Sedit
annis tribus; mensibus octo; dieb; septem. quo mortuo clerici quidā eulaliū statim ad vr̄bē reuocāt; q̄ vel
indignatione vel cōtemptu rerū humanaz reuocationē spernēs anno post bonifaciū moritur.

Linea Būmoz
pontificum
Anastasius

Innocentius

Zozimus

Bonifacius

Gracianus valentiniani senioris filius post mortem valentis sex annis imperium tenuit: quibus iam dudum ante cum patre valente et cum valentiniano fratre regnaret. vir ab ipsa adolescentia sua militia strenuus et religione clarus. admodum enim iuuenis cum inestimabile multitudinem hostium romanis infusam finibus cerneret: fretus christi potentia: longe impari militum numero sese in hostem dedit. Et continuo apud argentinam oppidum galliarum. formidolosissimum bellum incredibili felicitate contempsit. Nam plusquam xxx. milia alamanorum minimo romanorum detrimento in bello interfecta narrantur. hoc denique ei recta fidei cultura tribuit. Cum ambrosius episcopus fuisset electus: uniuersa statim italia ad rectam fidem repullulauit quo pacto catholicorum templum destructum restaurare fecit. Porro gratianus cum aduertisset thraciam daciamque tamque genitales terras possidentibus gothis et rempublicam in maximo discrimine videret theodosium ab hispania fauentibus cunctis apud firmum purpuram induit: etatis annum tertium et trigessimum agentem. orientisque et thracie simul imperio precepit. Is omnem fiduciam suam ad opem christi referens maximas illas scythas formidatas cunctis etiam alexandro magno: alanos hunos gothos incunctanter aggressus magnis multisque preliis vicit. urbem constantinopolitanam victor intrauit. Facto cum arthalarico rege gothorum federe: Interim vero maximus britanniam tyrannidem occupans ac in galliam traiciens apud lugdunum gratianum interfecit: etatis nouem et xx. annos habentem. quare valentinianus iunior frater metu perterritus ad theodosium in orientem profugit et paterna pietate susceptus est. fuit autem gratianus lris haud mediocriter institutus. carmine facie. probat: orate loquax: parens ubi sonus: ac libidinis victor.

Theodosius senior genere hispanus genitricem theodosio matrem termacia: in interfecto per maximum graciano: imperium romani orbis obtinuit solus: mansitque in eo annis. xj. cum iam in orientis partibus sex annis graciano viuente regnasset. qui etiam singulari celeritate et consilio usus. maximam tyrannum graciani interfectorem apud agleiam occidit. hac calamitate maximo ipsi martini viri sanctissimi ante prederat dux britanniam militibus copiis spoliatis in italia in ius fasque uentus. Theodosius quoque diuino auxilio fretus et andragacium maximi comitem: et victorem eiusdem tyranni filium et arbogastem quem valentinianum iuniorum apud viennam ei dolo stragularunt ac eugenius tyrannus mira celeritate usus opprimit. fuit autem theodosius propagator reipublice atque defensor eximius moribus et corpore traiano similis quantum scripta veterum et picture docent. Sic eminens statim accedit ad disciplinam militare laus ingenij que plurimum valuit et religionis. Nam cum mediolanum ingredi ecclesiam vellet mysteria uisitare. prohibitus ob quoddam facinus (ut fieri solet) ab ingressu ecclesie nisi penitenter: ita equo animo tulit ut ultro ipsi ambrosio gratias egerit atque penituerit. huic sociata in coniugio flacilla fuit ex qua archadium et honorium genuit. itaque quinquagesimum annum agens etatis in pace apud mediolanum rebus excessit humanis republicam que tam filiis relinquens corpus eius eodem anno constantinopolim translatus atque sepultus est.

Archadius theodosij magni filius augustus in oriente factus. honorio frater eius in occidentem comune imperium diuersis tamen sedibus tenere ceperunt. vixitque archadius post patris excessum annis duodecim. verum quia pater eorum theodosius ipsis adhuc adolescentulus tres duces reliquit viros potentissimos que curam gererent. reliquitque ruffinum quem orientem. stiliconem quem occidentem. gildonem qui affricam regerent qui deinceps cupiditate imperandi moti spreto paruulis regnum occupare conati sunt. Gildoni res nouas in affrica molienti masceleger frater eius crudelitatem veritus hominem fugat. quem vel dolore animi vel veneno post mortem. Masceleger tanta victoria elatus cum nec deo nec hominibus parceret a militibus occidit. Ruffinus vero ab archadio opprimitur. Stilico quoque occidentis tutor imperij collatorum beneficiorum inemor et affinitatis: nam socer extabat honorio. Regnum et ipse eucherio filio affectas: ingentia rei publice intulit mala. Nam sepe cum delere posset barbaros fouit eos. sepe alaricum cum suis gothis vicit. Tandem a gothis superatus cum auxilia postularet. Imperator indignatus duces misit qui eum interficerent.

Honorius archadium predicti frater: vir moribus et religiose: theodosio patris consimilis. Is principatu suscepto dux vires reipublice. quotidianis ceneret la befactari incommodis virum strenuum et bellicosum constantium comitem ad gallias cum exercitu misit. deinde ei galliam placidam germanam suam cunctorum gaudio sociavit. ex qua valentinianum filium constantium genuit: qui postea reipublice imperium gessit: inde eum apud rauennam in regni consortium adsciuit: qui nec dum septem mensibus euolutis ex hac luce subtractus est. Inter hec placida augusta a fratre honorio pulsa ad orientem cum honorio et valentiniano filiis perfecta. a theodosio augusto archadium alterius germani sui filio honorifice suscepta est. Honorius vero postquam cum minore theodosio germani filio annis quindecim impasset cum iam antea cum fratre annis duobus regnasset rempublicam ut cupierat: pacatam relinquens apud urbem romam vita exemptus est. corpusque eius iuxta beati petri apostoli atrium in mausoleo sepultus est huic soboles nulla fuit.

Linea Imperatorum
Gracianus

Theodosius

Archadius

Honorius

Besta etas mundi

Sanctus ambrosius

diq; dulcedine contēplemur. Scripsit em̄ emēdatissimos libros quoz sententie sunt fidei z ecclie firmissime colūne. In quib; romana relucet fides: qz inter scriptozes latinos quasi quidē flos emicuit. Obijt deniq; hic sanctissimus presul secundo nonas aprilis.

Martin; monach; z ep̄s turonēsis vir sanctitate z pietate clarissim;: q; sabau die pānonioz oppido oriūdu;: z in italia ticin id est papie nutrit; cū patre suo tribuno militum sub p̄statio z postea sub iuliano impatore militauit q̄uis in uitis .tpe v̄o hiemali p portā ciuitatis ambiensis transiēs paupi obuiō. arrepto ense clamidē q; sibi sola superat in elemosynā largit; diuisit. In qua nocte sequēte xpm̄ vidit vestitū. Relicta milicia ad hylariū pictauēsem ep̄m̄ p̄rexit: se ei; discipline subijciens. ibi postea monasteriū cōstruxit de quo in ep̄m̄ turonēsez assūptus est. Eius deinde vita tātis extitit glōsa miraculis vt post ap̄los null; ei eq; paref. cū triū mortuoz (more xpi ihu) meruerit esse suscitator. Tandē anno p̄mo t̄pib; anastasi; p̄tificis apud eandē urbē tercio ydus nouēbris etat; v̄o sue. 8 i. migravit ad dñm. Cuius exequijs cū diuus ambrosius miraculose interfuisset. z eius scitātē z virtutē didicisset. de eo ait. beatus martin; p̄phani erroris tēpla destruxit: vexilla pietatis erexit: mortuos suscitauit: ab obsessis corpib; demonia seua exclusit: ac varijs laborātes languozib; salutis remedio subleuauit: qz ita p̄fectus est vt xpm̄ texisset in paupe zc.

Theodosi; impator p̄ hec t̄pa fedus cū athanarico rege gothoz ex tēplo p̄cussit athanaricus cōstātino apolim ad theodosiū venit quē ille mira animi iocūditate z affectione recepit deniq; cū athanaric; urbem intrasset. z tā edificia ciuitatis q; exornati ad diem festū ppli frequētā cerneret: deinceps impatoris regiā ingressus obseq̄a officiaq; diuersa aspiceret: sine dubio inq̄t. de terren; est impator. Cōtra quē q̄cuq; man; leuare missus fuerit: ip̄e sui sanguis re; existat. Nec mora tñ supueniēte valitudine reb; humanis excessit. cui; exequias impator ip̄e p̄cedēs digne eū tradidit sepulture. ac vniuerse gothoz gentes rege defūcto aspiciētes virtutē benignitateq; impatoris theodosij romano sese impatori dederunt.

Claudianus poeta

Claudian; poeta natione hispan; his t̄pib; apud florētā ethurie urbē i p̄cio existēs duos libros claudiani scz maiorē z minorē edidit. In q̄bus certe multe extant snie celebres ac notabilia puerbia. Libz q; de theodosij laudib; versib; exarati ferūt. In ei; itē laudē claudiani poete carmina extāt. O nimū dilecte deo tibi militat ether. z p̄trati veniūt ad clausica v̄eti.

Prudentiū etiā poetā xp̄ianū virū vtiq; secularium l̄rārū sciētissimū p̄ hos dies claruisse tradūt qui z nōnulla in diuinis laude dignissima cōposuit. de numero eoz extat liber de martyribus. de origine peccatoz. exameron de trinitate zc. atq; aduersus simacus idola defendentē libzū cōposuit z quedā alia.

Dis t̄pibus fuit appollinaris laodicee syrie ep̄s vir sane in disputādo vebemēs z ita acutus vt ausus sit dicere corpus nō aiām a dño in dispensatione susceptum. postea v̄o cum rōnibus vrgeret ait euz quidē habuisse aiām. nō tñ ex ea parte qua rationalis est sed ex ea solū qua corpus viuū reddit. Ad supplementū vero rōnabilis partis ipsum verbū dei fuisse perhibeat. que quidē snia z a damaso ante. z a petro alexandrino ep̄o explosa est. hinc appollinariste originē habuere.

Martinus ep̄s

Prudentius

Sanctus Hieronymus

Hieronymus vir sanctissimus ac doctor celeberrimus sancte romane ecclesie cardinalis presbiter natus patre eusebio oppido stridonis. quod a gothis euersus dalmacie quodam panonieque confinium fuit. Is toto orbe doctrinis ac scia clarus apud bethleem ciuitate palestine situs ea radiabat. quantum enim iste inuenit ecclesiarum dei uita et scriptis: non attinet dicere cum et uita eius sanctissima omnibus preluceat. et scripta eius ita in pretio et in honore sint: ut nemo magis legat ab eruditissimis presertim: fuit enim eloquentissimus et diuersarum litterarum pericia et linguarum experientiam habuit: cum romanam adijt urbem in qua litteris grecis et latinis apprime eruditus presbyter quod cardinalis ibidem est ordinatus. Bonatumque grammatice et uictorinum rhetore preceptores habuit. Gregorium quoque nazianzenum magistrum suum fuisse testatur ut sacrarum scripturarum studiis eum erudiret. Industriaque ad hebreos arabicos caldeosque elementorum apices habuit. inde perbatissimorum monachorum habitum imitatus in syriam prexit. Ad deserta deinde loca quadriennio precise exacto ad bethleem oppidum remeauit ubi disertissima opuscula scripsit. Innumeris preterea libris apud prophetarumque constructionibus editis immobile catholice ecclesie turrim quam presbyterorum iacula consumauit. Daniele in caldaico stilo. Job iustum arabico plocutum in romanam linguam mutauit. Matheum ex hebreo fecit romanum.

Impossibile est de isto viro eiusque districte uite et illius moribus retexere omnia. quadam die aduersperante cum beatus hieronymus cum fratribus ad lectionem audiendam sedisset: subito ingens leo tribus claudicans quarto suspensus pede zenobij claustra ingressus est. qui viso fratre perterritus. ipse ueluti aduersati hospiti intrepidus obiurauit. leo presbiter: lesi quam habebat pedis obtulit plantam uulnerata a sentibus. adhibita cura de lesionis ictu conualuit. Inde cepit inter eos vitro citroque quasi domesticum animal commorari. Tandem diu hieronymus apud bethleem palestine temporibus honorum et theodosij iunioris explet nonaginta et octo uite annis ad christum migravit.

Paula matrona romana mulier sane scititate admirabilis: et diu hieronymi in christo filia atque discipula: hoc anno quo et sanctus martinus etatis sue. 56. sexto kalendas februarii apud bethleem in pace dormiuit. Cuius quidem dignitatem monasticamque conuersationem: desertionem patrie: et ad hierosolimam perfectionem. diuus ipse hieronymus libello quodam magnis effert laudibus. ubi etiam eius peregrinationem per loca sancta humilitatemque ac continentiam profusus in pauperes beneficentiam: incredibilem patientiam: hospitalitatemque ac fidem et aduersus hereticos constantiam. et ad extremum eius felicem exitum. et in exequiis sanctorum concursum narrat. eo in libello ipsius filiam eustochium et uirtutis heredem consolatur. Eam denique paulam ab agamenone rege predicto que troiam deleuit traxisse originem aiunt que tradita fuit viro clarissimo iuliorum familia precreato. In cuius tumulo tale inscripsit carmen. Respicias angustum preciosa rupe sepulchrum. hospicium paulae celestia regna tenentis etc.

Paula romana

Alexius

Pelagi hereticus

Pelagi quidam monachus et heresiarcha pessimus et romana in angliam proficiscens insulam illam omnem execrabili infecit errore. predicabat enim hominem sine gratia dei saluari posse: et unumquemque suis meritis. propriaque uirtute ad iusticiam regi: Infantemque preterea sine originali peccato nasci dicebat: non ideo baptizari oportere ut a peccato liberarentur. Contra quem diuus augustinus cum ceteris presbiteris uiriliter se opponens librum de baptismo paruulorum: et alium librum conscripsit. et sanctus hieronymus dialogum contra eum prescripsit.

Cassianus

Johannes crisostomus

Alexius romanus patricius confessor dignissimus atque sanctissimus. xvj. kalendas augusti rome in domo patris sui noie eusemiani senatoris incognitus sub gradu longa exercitatus patientia migravit ad dominum. cuius exequiis miraculis plenis interfuere archadius et honorius imperatores. pro domino enim sponsas elegantissimas deseruit.

Johannes cognomento crisostomus constantinopolitanus episcopus hoc tempore postquam christiane religioni uerbo et exemplo atque doctrina plurimum profuisset. 6. kalendas februarii in pace quiescit. hic propter ueritatem et iusticiam defendendam ab eudoxia et archadio eius filio multas protulit iniurias: sed iterum propter scitatem mariaz elegantissimos edidit libros et sermones ac epistolas

Cassianus ite monachus constantinopolitanus uel scythia iohannis crisostomi diaconus: hunc namque massiliam ex constantinopoli mittens: duo ibidem monasteria condidit: ubi multos utriusque sexus congregans monachos. inde multa edidit opuscula scilicet de monachorum habitu. Collationes patrum egypti cum eis quibusque habitas digessit. De distinctione monachi ac sine. De pugna carnis aduersus spiritum. De tribus antiquis monachorum generibus. et quarto nunc exorto similiter pleraque alia.

Berta etas mundi

Concilium constantinopolitanū

Secunda synodus vniuersalis fuit cōstātinopolitana: centū quinquaginta patrū gracia-
ni et theodosij principum ac damasi pape cyrillicq;
hierosolymitani atq; nectarij alexandri patriar-
che tpibus. cōtra macedoniū cōstātinopolitanus
epm et eudoriū qui negabant spm sanctū deū esse.
Et hi oēs cōdēnata p̄fata heresi: quatuor canones
statuere. Iste em̄ macedoni⁹ patriarchalē sedē furti-
ue ac tyrānice occupauit. qu⁹ deposito nectari⁹ a
patrib⁹ electus fuit. postea d̄ vnū et viuificantē et
deū spm sanctū. et p̄i filioq; cōsubstantialē declarā-
tes simbolo addiderūt. p̄terea p̄ appollinarē laodi-
cie epm et sabellū blasphemos. et qui similia sentie-
bāt anathema ptulerūt. Cū carnē xp̄i inaiatā esse
dicebant: sine aīa rōnabili atq; intellectu humano
et i morte triduaana diuinitatē cōmortuā fuisse asse-
rebāt. In p̄dicta q̄z synodo theodosi⁹ impator resi-
stens patrib⁹: hos psuasioneb⁹ seduxit: vt (ignozā-
te sumo pōtifice) cōstātinopolitanā sedē in p̄iar-
chatū sublimarūt qd̄ postea semiariū discordie fuit
Didimus alexandri⁹ a teneris annis oculis
captus. et ob id etiā primoz litteraz ignarus
ita geometriā et dialecticā que magno vsu indigent

iam grandis natu cum primis elementis didicit vt p̄clara quedam opera in mathematicis scripserit. In
psalmis quoq; et in euangeliū mathei et iohannis et contra arrianos multa edidit. Adiscebatur em̄ precibus
studia et labore: cōtinuasq; vigiliis: vt qd̄ alijs visus illi conferret auditus.

Radagasus rex gothoz

Ingressus tum sub honozio impatore italiā oim antiquoz p̄ntiūq; hostium
petu inuadit italiā ferro ac flāma oia vastabat. Nā fuisse in ei⁹ populo plusq; du-
centa milia gothoz ferūt. Die supra hanc incredibile multitudinē indomitamq;
virtutē barbarus erat et scytha: qui oem humani generis sanguinē d̄ijs suis p̄i-
nare deuouerat. Inuadit illico romam pauoz infinitus: sit oim paganoz in vrbe
cōkursus declamat a cunctis. sed hec ideo p̄peti qd̄ neglecta fuerūt magnoz sacra-
deoz: fere in tota vrbe blasphemie ad nome xp̄i tanq; lues aliqua p̄bris ingra-
uant. Conducunt a romanis aduersus eū duo pagani duces: gothoz farus et vi-
ridunus hūnoz contritus diuinitus radagasus in aspero fesulani montis iugo

quo cū fame et siti cōficerent. Rex solus spem fuge sumens: captus a romanis in vincula conijcit: ac pau-
lisper retentus vita priuat. Tanta vero multitudo captiuoz gothoz fuisse fert: vt in vilissimarū pecudis
modum: singulis aureis passim greges hoim venderent.

Hic vero successit alaricus que stilco regni cupidus cū supare posset et vo-
luit et iuuat. Verū postremo italiā ingressus cū ab honozio sede qua euz suo
exercitu psistere posset expeteret. Honozio deliberato psilio ei gallias cōcessit: qd̄
dum gallias pergens ob repationē iumentoz apud polentiā aliquatūlū resedis-
set. Stilco comes in p̄nitionē reipublice gothos p̄tentās. belli summā saulo pa-
gano cōmisit: qui ipso die sacratissimo pasce gothis nil suspicantib⁹ sup eos ir-
ruit: magnāq; eoz partē p̄strauit. demū arma accipiūt p̄sternūt exercitū. hinc in
rabiē furoris exercitant: omīssa gallia romā contedunt. cuncta p̄ que ierant igni
feroq; vastantes. Nec moza vrbem romam capiunt deuastant incendunt. Anno
eiusde cōdite millesimo centesimo sexagesimo quarto. salutis v̄o xp̄iane anno duodecimo et quadringēte/
simo. hac tñ moderatione vsus est alaricus et clemētia vt suis mādauerit: a cede et sanguine quoad fieri po-
terat abstinere. vtue cōfugientibus ad basilicas petri et pauli parceret. Rex vero tercio die ab vrbe disce-
dens in lucanos et brucios proficiscit. inde in siciliā transfretare cupientes p̄pessi naufragiū. Inter bec ala-
ricus apd̄ cesentiā morte subita defunct⁹ est. Gothi eū in basento amne sepelierūt cū multis opibus.

Alaric⁹ rex gothoz

Athaulphus rex

Regē deinceps athaulphū alarici affiniē gothi p̄stituētēs. qui ob affinitates
et gen⁹ succedit: romā redeūt: si quid residui fuit: more locustarū eradūt. au-
ferētēs deinde gallā placidā superioris theodosij filiā sorozem honozij. quam sibi
athaulph⁹ apud soz corneliū conubio copulauit. que multo post reipu. cōmodo
fuit. Nam ad hoc animū mariti subtilib⁹ blandimentis inflexit. vt vltro a roma-
nis cedib⁹ tempatum. In aīo ei prius fuerat vrbem romam delere: ac nouā cōde-
re: eamq; gothiā appellare. et impatoribus nomē de se relinquere: vt nō augusti
deinceps sed athaulphi vocarent. Absentē eius placida auertit. ac sedus inter eū
et honozius ac theodosium iuniorē composuit: qui ad gallias proficiscens apud
barclonē fraude suoz occisus est.

¶ Sanctus augustinus

Augustinus beati ambrosij i fide discipulus: hō certe oim q̄ tum fuere doctissim⁹. hippone i affrica ep̄s: fidē nr̄am scripti⁹ ⁊ disputationib⁹ tū maxime tuebat. fuit aut̄ natione apher ex honestis parentib⁹: p̄re patricio: matre monica xp̄ianissima oriūdu⁹: eoz ac curatissima diligētia nutrit⁹ in adolescentia secularib⁹ lris apprime erudit⁹: liberalib⁹ disciplinis imbut⁹ quas p̄ semetipm̄ nullo tradēte doctore didicit ⁊ intellexit. Inde ex gentilitatis errore in manicheoz heresim incidit. In quo p̄ annos nouē pm̄āsit. Habuit q̄s filiū ex muliere soluta noie adeodatū subtilissimū ingenij. q̄ in adolescentia decessit. Postq̄ vō in carthagine rhetoricā mltis annis legiset. Audiēs p̄fect⁹ romē studiū vigere clam nesciēte matre ad vrbē venit: postmodū mediolanū a symacho p̄fecto vt rhetoricā doceret vocatus. ad eū locū mater ilico subsecuta est: vbi ⁊ paulo post p̄cib⁹ suis ⁊ suffragio diui ambrosij ac doctrina: ad vere religionis viam cōuersus est: ⁊ cū filio ab ambrosio die pasce cū esset. xxx. annoz baptizatus est. Et hymnū Te deū laudam⁹ cecinerūt ⁊ vsq; in finē ambo ediderūt. deinde ad simplicianū abbatē veniēs de optimo viuēdi modo ptulit: vbi biennio ozonib⁹ ⁊ ieiunijs vacabat. Inde matris instinctu romā venit: ⁊ p̄ eturriā transiens sanctos heremitas apud pisas inuisit. ⁊ centūcellas nō p̄cul ab vrbē. romē vō cū manicheis p̄sirit. e roma p̄fect⁹ cū matre remeabat ad affricā. Et cū eēt apud hostia tiberina monica ex filij cōuersione gaudio repleta: eū dulcib⁹ alloquit⁹ verbis. Infirmata nono sue egritudinis die defuncta ⁊ sepulta est. Augustin⁹ cū fr̄ib⁹ suis carthagine ad nauigauit: patrimoniū paupib⁹ erogauit: ⁊ i nemore monasterio extructo fm̄ regulā ab aplis cōstitutā viuere cepit. Beni⁹ in hippone si ecclia lz inuit⁹ ep̄s. p̄mot⁹ quadraginta annos sup̄iixit vbi ⁊ monasteriū canonicoz cōstituit. Tot aut̄ libros i oī doctrine genere scripti⁹ raut: vt ne numerari quidē ne duz legi queant. Tandē cū sextū ⁊ septuagesimū vite ageret annū obiit. ⁊ i basilica diuo stephano dicata sepelit⁹. inde corp⁹ in sardanā trāslatū fuit. Et regnāte i longobardia luitbrādo rege illud ad se deferri curauit ac papie cū honore collocauit.

Monica diui augustini mater in ostijs tiberinis nonis maij anno etatis sue Mvj. migravit ad dñm. fuit aut̄ matrona pia mitis modesta ac patiens ⁊ in orādo p̄tēplādoq; deuota extitit. In vigilijs ieiunijs ⁊ elemosynis elargiendis assidua. Et aut̄ sc̄tissimū corp⁹ ibidē a filio p̄ditū vsq; ad martini quinti p̄tificis tpa p̄ mille ⁊. xx. annos p̄stitit. verū eo p̄sulante circa annū dñi. i. 429. tercio ydus aprilis inde romā cū ingenti pompa trāslatū. Cui mapheus vegi⁹ laudensis poeta sui t̄pis laudatissim⁹. ⁊ tūc martini pape datari⁹ mansolum mira arte elaboratū extruere fecit. ⁊ in ei⁹ laudē epigrāma cōposuit videlz. Salue lux matrum: mater sanctissima salue. Salue augustini monica digna parens ⁊c. cū pluribus carminibus laude dignis.

Monica

Ruffin⁹ aquileiēsis p̄sbr vir clarissim⁹ atq; eruditissim⁹ floruit ad quē hieronym⁹ nōnullas dederit epl̄as. in q̄b⁹ eū tāq; amicū dulcib⁹ alloquit⁹ verbis ⁊ ad caritatis p̄seuerētā exhortat. s̄ paulo post amicitie p̄seuerātia inter eos destitit: hic itaq; cū erudit⁹ eēt

Urcian⁹ i r̄limitan⁹ (⁊ si op⁹ aliqd nō ediderit) tñ in trāsserēdo de greco in latinū multū laborauit. p̄sbr vir sc̄itate ⁊ sc̄ia p̄cipu⁹: tēpestate hac deo annuēte eū qdē reliq̄as stephani. p̄thomartyris ⁊ gamalielis pauli p̄ceptoris iuenisse aut̄. eāq; reuelationē ⁊ inuētione (cū esset disertissim⁹ vir) ad oēs ecclias

Agreco fm̄oē p̄scripsit: quā scriptionē postea habund⁹ p̄sbyter hispan⁹ latinā fecit ad orosiu p̄sbyter. Alexander lythos hoc est medic⁹ cognomēto sophista: p̄ hoc temp⁹ ob ingenij magnitudinē medicorum princeps habit⁹: totū medicine disciplinā tribus libris explanauit ⁊ alia quedam cōposuit.

Redestinator⁹ etiā heresis p̄ hec tpa serpsit: q̄ oino affirmabāt nil ad vitam p̄desse q̄ hoies virtuo-

Destoz heresiarcha p̄stātinopolitan⁹ ep̄s hoc tpe postq; se viuerēt: sicut h̄ i canone. 24. q. 3. ca. qdā p̄tificatu donat⁹ fuisse aptū se ecclie hostē ostēdit. Et cū ex tpe precipuus declamator esset. p̄dicauit xp̄m hoiem purū fuisse nō deū. vnde ⁊ libzū quasi de incarnatione scribēs sexaginta duobus diuine scripture testimonijs suo prauo sensu p̄firmavit. Scripsit etiā nōnullos alios tractat⁹.

Eufrosina

Proba mulier

Proba mulier elegātissima adelphi p̄cōsulis romani vxor: s̄ puigili cura virgilij carmib⁹ q̄cqd historie i veteri atq; nouo legit̄ testamēto ⁊ vsq; ad missionē sp̄s sancti tam compe cōposuit. vt hui⁹ cōpositi ignarus virgiliū euangelistā fuisse credat. Vocauit id opus centonas virgilij in laudē xp̄i. hanc certe laudē quidā eudorie ascribit theodosij iunioris vxori.

Eufrosina a p̄re edocta lris vestē induit virilē ad monasteriū p̄gens smaragdi nomē sumpsit i habitu monachali sub artissima abstinetta vsq; in finē p̄mansit de qua elegās historia in vitas patrū habet

Marina q̄s virgo eodē habitu i monasterio latitās

Marinū se simulauit: oppreessione p̄uelle infamata ante fores monasterij in vilissimo contemptu patientissime ad finē vite vixit.

Celestinus papa natione campanus post bonifacium tempore theodosij iunioris fuit. qui diuino cultui intentus constituit. ut psalmi dauid ante sacrificium antiphonatum ab omnibus canerent. quod fieri non consueuerat. plecta enim epistola et euangelio finis sacrificio imponebat. Refert martinus cassinas Judica me deus et discerne causam meam. quod in principio sacrificij dicitur ei inuentum fuisse. Graduale quoque huic ascribitur. Multa preterea constituit que tunc in archiuis legebantur. Dedicauit et basilicam iuliam cui plura dona obtulit. Adauit sicut gratiano referente ut omnes sacerdotes sciret ecclesiasticos canones. At ubi ex sacris ordinibus ter in urbe mense decembris habitis presbyteros duos et xxx. diaconos. xij. episcopos. ij. et xl. creasset moritur. ac sepelitur in cimiterio priscille via salaria. viij. idus aprilis. Et sederat annis. viij. menses. x. diebus. xvij. Vacat tum sedes dies vni et xx.

Synodus terciavlis ephesia magno theodosio iunioris principe et pontifice celestio inueniale quae constantino politano episcopo atque cirillo collecta fuit: et habitata apud ephesus synodo. cc. episcoporum. imperator nestor et cum heresi nominis sui cumque pelagianis omnibus: quae dogma illud prope conatum inuabatur. cum predicabat christum ex maria hominem tantum et non deum natum eiusque diuinitatem collatam esse pro meritis. cui impietati et cyrillus alexandrinus episcopus et celestinus pontifex mirummodum aduersari sunt. unde diffinitus fuit quod beata maria virgo vocaretur Theotocos id est mater dei. Et inde omnium consensu. xij. canonicis eorum stulticia impugnantibus damnantur.

Synodus Ephesina

Anno mundi. 5625.

Anno christi. 424.

Sixtus tercius papa natione romanus predecessore suo sixto. valentiniani tempore attigit. quae pontificatum iniens a basso quodam reus in iudicium accersitur. Hic autem congregata septem et quinquaginta episcoporum synodo. Ita causam dixit ut ab omnibus vno consensu absolueretur: dante basso calumniator iniquus annuente valentiniano et placidia eius matre in exilium mittitur. cuius predicta non fisco sed ecclesie ascribuntur. Atque basso post exilium non multum vixisse tercio mense die extremum obiit. Edificauit autem sixtus basilicam beate marie virginis. quae nunc maria maior vocatur et multa dona obtulit. Inde cum omnia quae habuerat aut in edificijs aut in ornamentis ecclesiarum: aut pauperibus erogasset. Moritur ac sepelitur in cripta viae tiburtinae apud corpus beati laurentij. Sedit annis octo diebus. xix. Vacat tum sedes dies duos et viginti.

Leo primus papa natione thuscus patre quinciano hic ob dignitatem et proloquutionem nemini cesserit. ideo in calcedonensi synodo summa patrum omnium admiratione et concordia ter sanctus acclamatus est. quae ad confirmandam fidem multa constituit et cum esset doctissimus decretales epistolas plurimas et omelias et sermones copiosissimos edidit. Ad reparandam urbem et templum conuersus. In honorem beati cornelii basilicam via appia edificauit. Templum distractum restituit: sacrorum vasa comminuta aut ablata denuo renouauit vel ex integro restituit. postea a mactari prope sanctum petrum perdidit. Postremo creatus ex institutione: moritur ac sepelitur apud sanctum petrum in vaticano. 4. idus aprilis. sedit anno vno et xx. mense vno. diebus. iij. vacat dies. 8.

Anno mundi. 5653.

Anno christi. 454.

Hilarius papa natione sardus: predecessore suo crispieno ad leonis tempore puenit. Is in multa perturbatione rerum: diuinam rem intermisit nunquam. Instituit ne pontifices deinceps successoribus sibi deligerent. que institutio ad omnes ecclesiasticos gradus pertinet. epistolas scripsit de fide catholica. tres synodos confirmantes: nicaenam ephesinam et calcedonensem. Tria quoque oratoria edificauit: duasque bibliothecas. ad lunam vero monasterium in urbe struxit. ubi ea pegisset quae ad optimum pontificem pertinebant. tum in extruendis templis ornandisque: tum etiam admonendo docendo castigando elemosinasque prebendo creatis prius de more. 25. presbiteris: diaconis quinq: episcopis. 22. Sepelitur post sanctam vitam in cripta sancti laurentij apud corpus beati sixti. Sedit annos septem menses tres: dies decem. Vacat tum sedes dies decem.

Linea summorum pontificum Celestinus

Sixtus tercius

Leo primus

Hilarius

Linea Imperatorum

Theodosius iunior

Valentinianus

Marcianus

Leo

Theodosius iunior archadij fili⁹: dū q̄ndeciz annis impasset cū honozio germano archadij: exēpto reb⁹ humanis honozio in impio p̄firmat⁹. ful tus in p̄sidio castini magistri militū iohānes inuadit imperiū: cū theodosi⁹ ori entale regebat imperiū: q̄ cōperto patruī sui honozij funere: mox valētiniānū amite sue placidie filiū cesare effectū cū matre sua augusta ad recipiēdū occidē tis dirigit regnū. quo tpe iohannes duz affricā quā bonifacius obtinebat bel lare poscit: ad defensionē infirmior veniēs: valētiniān⁹ mira felicitate eū op primūt. Theodosius vō princeps xpianissim⁹ atq; p̄human⁹ imperiū in mul ta rerū pturbatione accepit ⁊ possedit. Nā affricā ferme vniuersam genserico rege vandaloꝝ ablatā amisit. Multas in britāniā direptiones ptulit inde va lentinian⁹ totū italie cōsensu impator creatus gubernacula imperij apd rauennā suscipiēs hostes romani noīs in italia cōpescuit. At vō theodosi⁹ dū absq; viginti vno annis: quos cū honozio patruo regnauerat: septē ⁊ viginti annis imperiū gessisset. ex q̄bus ⁊ cū valētiniāno genero viginti quiq; trā segit: apd cōstantinopolim dum ipsi hūnoꝝ ostrogothoꝝq; regib⁹ resistere curaret pe stilentia corruptus interijt: ibiq; sepultus est.

Valētiniān⁹ occidētalīs impij gubernator: pacē cū genserico vandaloꝝ re ge inijt: ac certis finib⁹ affricā sibi ac genserico diuisam vandalis incolē dā dedit. Interim vō duz valētiniān⁹ cōstantinopolim p̄ficiscit: ⁊ theodosij fi liā in vxorē ducit. Vandali genserico duce cartaginē capiūt ac diripiūt. Attila q̄s duz hec in affrica gerentē aīm sumēs ad occupandū occidētale imperiū copias vndiq; celeriter colligit atq; iter statim carpit. Qd vbi etiū intellexit set legatos de pace statim tolosam ad theodorici regē mittit: vt cōi impensa ⁊ parib⁹ copijs bellū ⁊ attilā gereret. romanoꝝ ac theodorici auxiliāres copie fuere alani burgundiones franci saxones atq; oēs fere occidētales ppli. Tan dē supueniente attila in campis cathelonias plū cōmittit: pugnatum acriter quousq; nox supueniens incerto auctore finē imposuit. Ad centū ⁊ octoginta milia hoīm eo in plio vtrinq; cecidisse cōstat. Et qz virtus semp inuidiā parit Valētiniān⁹ impator q̄tū res docuit. p̄speros etiū successus p̄tinescēs eum gla dio pemit. Ita vir bellicosissim⁹ etiū ⁊ quōdā attile regis potentissimi terroz occubuit. cū quo pariter ⁊ occidēt imperiū salusq; reipu. corruit. Sed neq; valentiniano mors etiū impune cessit. Nā ⁊ ipse anno sequenti a trasila etiū mi lite: cū. xxx. annis imperiū gessisset cōfossus interijt. e quibus cum theodosio socero viginti quiq; cū marciano quinq; imperauit.

Marcian⁹ anno ab vrbe cōdita millesimo ducentesimo q̄rto: oriētali aule p̄ ficit impator. Is princeps catholicus fuit: catholicisq; plurimū fauēs: qui vt imparet theodosij sorozē cū orienti impio vxorē accepit. ⁊ attila mortuo eadē nocte p̄ somnū ei⁹ arcū cōfractū vidit. eo itaq; impante imperiū occidēta le ab orientali quasi diuisus fuit. Et intra id temp⁹ germaniā oēm daciāq; sar maciā ⁊ ceteras puincias ad danubiū rhenūq; sitas pdidit romana respubli ca. hispania q̄s vltior aqtania ⁊ vasconia atq; illa eduēsiū vesuntionūq; gal lie pars q̄ burgundiones anno vrbis capte secūdo ceperūt sunt amisse. Pari ter factū est de senonēsi parisioꝝ francis subiecta. quarū oīm puinciarū nulla postmodū p̄ romanoꝝ impio est recepta. Quo in tpe romani vrbe frequētata Auitū senatorij ordinis romanū delegerūt impatorē. cū quo marcian⁹ miti ssi mi vir ingenij damnis ⁊ piculis occurrere cupiēs. que noui rerū mot⁹ parere cōsueuerunt federa inijt. secundū que respu. vtrobq; salubriter administrari pos set. Interea marcianus cum orientālē rempublicā feliciter administraret septi mo imperij sui anno apud cōstantinopolim diem obiit.

Leo post marcian⁹ imperatoris interitū apud vrbem cōstantinopolim au gustali potit⁹ est dignitate. qui deinceps sequēti tpe leonē filiū suum im perij cōsortē fecit: hūc leonē vrbs cōstantinopolitana primū ex greca p̄genie impatorē habuit: quāq; phibēt aliq̄ nō greca eū: sed bellica p̄genie oriundus p̄ cui⁹ tpa (sexdecim nā annis impauit) vrbe romā italiāq; ⁊ vniuersum roma no principi cōmissus imperiū varij mot⁹ laboreseq; agitauerūt. Itaq; p̄mo leo nis imperij anno cū auitus rome mortu⁹ esset maioranū quēdā exercit⁹ apud rauennā leone suadente impatorē assumpsit. ⁊ anno imperij tercio interfecit apud terdonā cisalpine gallie ciuitatē. Subroga t⁹ vō est illi p̄ romanos seuerian⁹: qui tercio imperij sui anno rome defuncto: anthemi⁹ qui fuerat marcian⁹ impatoris gener in impatorē est success⁹. Nec interea quiet⁹ fuit apud cōstantinopolim leo. Tādē cū se correptū valitudine moriturū intelligeret: leonē ex mariagne sorozē nepotē ⁊ zenonis isau rici filiū instituit impij successorē. Ipe vō puer leo cū paucis mētib⁹ imperiū gubernasset zenonē genito rem manu p̄pria coronatum fecit impatorē. Leo aut postq; orientale decem ⁊ septem annis rexit imperiū diem clausit extremum.

Insericus rex

Theodoricus vandalorum rex quibus medio tpe regni sui hispanos gallosq; ac ro-
manos contriuerit. hac tñ tepestate cū bonifacius comes affricę pcurator: ac
beati augustini amator: sentiens se nō posse tuto affricā tenere. Cernensq; sibi picu-
lū instare: in pncipem reipublicę efferuescēs alanoꝝ vandalozq; gentē cū genseri-
co suo rege ab hispanis euocatos affricę intromisit. qui cunctā pene affricā ferro
flāma: rapinis crudelissime deuastātes catholicā insup fidē arrianā impietate sub-
uertere. pulsos ī exiliū q̄busdā ep̄is bene sentiētibꝰ. Sub hac turbine beatissimꝰ
augustinꝰ de quo p̄missus est hipponēsis ep̄s: ne ciuitatis sue ruinā cerneret: ter-
cio eiꝰ obsidionis mēse: sex ⁊ septuaginta annis uite expletis. ex q̄bꝰ quadragin-
ta in clericatu seu ep̄atu trāsegerat: ad xpm̄ prexit quito kal. septēbris. Inde gen-
sericus carthaginē uolo pacis inuadit. oēsq; opes eiꝰ excruciatas diuerso tormen-
toꝝ genere ciuibꝰ: in ius suū uertit: nec ab eccliarū spoliatione abstinēs. Igitꝰ car-
thago a vandalis capta est annis quingētis octoginta ⁊ quicq; euolutis: postq̄

romano ceperat iuri parere: sequēti anno in siciliā traiciēs: magnis calamitatibꝰ affligit. Idem fecere
pictauū ⁊ scothi insulā britanniā occupātes. Accitus autē a britannis in auxiliū etiꝰ patricius uir fortissimꝰ
⁊ bellicis artibꝰ insignis. genitor cuiꝰ noie gaudentiꝰ ex dorostana ciuitate mesie oriundus. qui etius etias
burgundiones nouos tūc primū parētes motꝰ bello p̄secutꝰ compescuit. Francos qui iterato rheni ripas
īfederāt gallias irrupturi magna supatos cede repulit ī germaniā. ⁊ balanos bello acerrimo cepit agitare
qui cū danubiū accolas populos regesq; habebat notissimos hunos ad italie inuasiōnē primus excitauit
Cū itaq; primozes britannię romanoꝝ legibꝰ moribꝰ q̄ assueti pictoz ⁊ scothoz barbariē pati neq̄rent. Ad
hunc etiū miserunt p̄sidia implorātes. dedit etiꝰ legionē vnā que mare trāsgressa barbaros multa cede re-
pulit. britanniā q̄diu affuit. p romano impio p̄seruauit. Inde in gallias reuocauit. Unde britanni ab etia
destituti ab anglis ⁊ saxonibꝰ auxiliū petiere: quos hostes deinde nō auxiliares sensere. ab his em̄ opp̄ssi
⁊ patriā simul ⁊ nomen amisere.

Athila rex flagellū dei

Athila de scythia hunoz rex p̄re genitꝰ mūdizico: cuiꝰ fuere germani ottar
⁊ robas: qui ante athilā regnū tenuisse narrant: post quoz obitū cū bleda
germano: hunoz successit in regno. Erat vō athila supbus incessu: huc illucq; cir-
cūferēs oculos. vt elata potētia ipso q̄s in motu corporis appareret. belloꝝ q̄dē
amator: sed ipse manu tempans. cōsilio validissimꝰ. supplicatibꝰ exorabilis. for-
ma breuis. lato pectore: capite grādiore. minutis oculis: rarus barba: canis asp-
sus: sumo naso. tetri colore. originis sue signa p̄ se ferens. frēm autē suū bledom vi-
rū micioꝝ ingenij. cingende muro vrbis budalie operi intentū p̄ fraudē pemit.
Inde ostrogothoz reges subditos sibi potiꝰ q̄ socios athila habere cepit. Con-
traxit vero pariter ⁊ patrijs eduxit sedibꝰ nō scythe modo populos: sed ad latiss-
simā q̄s danubiū orā vndiq; expositos. in quibꝰ notissimi fuere ardaricꝰ gepidoꝝ
valemir theodemir vndemir frēs ostrogothoz reges. marcomān: quadi: eruli
⁊ thuringi. qui ad q̄ngenta armatoꝝ milia fuisse cōperimꝰ. Cū vero copijs quas cathelonicī campi clades
cōminuerat supplemento ⁊ auxilijs ad primū exercitꝰ magnitudinē instauratis: nō vltra gallias: sed ipsas ita-
liā inuadere cōstituit. In quā ducturus primū illirici sinns orā circūuectus est. ⁊ traguriū: sebimicū: belgra-
dum: taderam: sigman: polā: parentiū: hemoniā que oppida tunc in marciāni impatoris cura essent nullo
firmato p̄sidio diripuit incendit. Ad arsiā vō flumiū ⁊ tergestinū sinū italie limites nō nihil reperit copiaz
Obsedit inde aquileiā: sed vrbis validissimis cincta menibꝰ romanoꝝ p̄sidio defensabat. ne illic sedendo
tempꝰ vsq; quaq; tereret. Immunita regionis oppida expugnauit. Aquileiā deinde quā diu obsederat bre-
ui fuit potiꝰ. Ingressus vrbē adusq; solū eam subuertit. inde mouēs paduam: vinctiā: veronā: medio-
lanū: ticinū que papia dicitꝰ cepit. Romani tūc ⁊ ceteri italie populi athilā qui se flagellū dei: terroꝝq; po-
puloꝝ diceret. ac re ipsa ostenderet: horrendo pauore expectabāt. Qd̄ cū leo pōtifex romanꝰ eius nois p̄i-
mus cerneret mestus cōpatiēsq; populis. atq; etiā cobortante valentiniano legationē ad euz suscepit: quē
reperit apud minthium castra habentē. facundus pontifex orando molliuit: effecitq; vt omissa italia ad p̄-
pria redire regna p̄miserit. que res oēm exercitū in admirationē adduxit. sciscitātibus vō causam respon-
disse athilā fama est. Nō se p̄sulis adductū oratione id fecisse: sed magis duoz qui strictos tenentes gladios
astabāt. necem sibi ac exercitui cōminātes. Et hi petrus ⁊ paulus fuisse credunt. Igitꝰ athila tali mo-
do a sua seuitia repressus: relicta italia pannonias repetit.

Venetia vrbis his t̄pibus augmentū ⁊ originē gloriōsā habuit. dum athila aquilegiā obsedit. cū aqui-
legiēs (sicut ostendimꝰ post deuastationē troie catho em̄ venetos origine troianos fuisse ait) cōcor-
diensēs patauini ⁊ alij paludes in quas sua miserant frequētauerē. ⁊ aquis eleuatiōra apud riuū altū doe-
sumq; cui duro a soliditate fuit cognomen tenere. Sic ⁊ ceteri venetię puincie populi. p̄mente metu vbi
cūq; potuerūt eisdē in paludibꝰ p̄federūt. Eā vero puinciā abdua: pado: lacu benaco: alpibus ⁊ adriatico
mari cōstat terminari: p hūc modū populi amenissimis ⁊ vberimis oim italie soli in regionibꝰ nutriti: pa-
trios auitosq; lares cōmutauerē. Infirmē in vlginē stagnaq; omni vel puri litoris sterilitate: si libera sit
p̄ securitatē electio postponendā: vt nequaq; dubitandū sit illos dei munere coactos: cepisse loca breui su-
tura optima: que tranquillis securisq; rebus nulla prudentia elegisset.

Erūt hoc tpe diabolū p̄sona moysi indutū: multos iudeos decepisse: dū eos ex creta in terrā p̄missio-
nis ad similitudinē historie veteris sicco pede p mare deducere pollicet. Multi em̄ ex his falsus moysen
secuti in vndis periere. Quāt autē illos solos euasisse. qui tum xpm̄ verū esse deū credidere.